

PDF Compressor Free Version

Энхсэдэл

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

○ Нам улуунун хаһыата ○

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2010 с.
Бэс ыйын
26
күнэ
Субуота
№72-73
(10363)

1996, 2005, 2009 сылларга республика басты хаһыата

Улуу Кыайы 65 сылын үбүлүйдээх Ыһыаҥар

ЫһЫАХ АЛГЫҤА ТИЙИИЭХТИН!

Чэппиэргэ, бэс ыйын 24 күнүгэр, Улуу Кыайы 65 уонна Учуутал сылларын көрсө үбүлүйдээх ыһыахпытын ыстыбыт.

Партизан нэһилиэтин киэн-куон туонатыгар, Үчүгэй алаас диэн хонууга улуус бары нэһиликтэриттэн дьон-сэргэ тодурууһун үбүлүйдээх сыл үөрүүлээх түһүлгэтигэр муһуннулар. Быйылгы Ыһыах сонун миэстэвэ тэриллэн үгүс киһи кэл-

туратын туйгуна Елена Кутукова. Ыһыах сиэринэн өбүгэлэрибит үгэстэринэн, түһүлгэни 9 түптэһит дэбибирдээх уол ыраастаата. Ас үрдүн арытар кырдыаҥас-алгысчыт Д.И. Кривошапкин бары үрүн айыылары ахтан, ааттаан айах тутта, алдаата. Киниэхэ «Мичээр», «Сандаара» үңкүү ансаамбылларын иитиллээччилэрэ кынат буолдулар.

Сиэр-туом ытыллытыгар киин түһүлгэ оҕоһуутугар, кизгэтиитигэр эбии атрибуттар (сэргэлэр, ураһалар у.д.а.) тийбэттэрэ дьадаҥытык көһүннэ. Ыһыахтыыр сир ыксалынан тутуллубута, сиппэтэ-хоппотоҕо тутта хараха бырабылыһа. Ол гынан баран, айылҕа алдытылаах күүһүн кытта хайдах да тэҥинэн аахсар кыахпыт суох. Халаан уута мэхэйдээбэттэрэ буоллар дирибитигэр тийбэт... Ол эрээри сиэр-туом ити техническэй итэҕэстэртэн тутууга суох, тыл сүдү, баай күүһүнэн салалтарагыт итэҕэйиэҥин уонна үтүөнү түстүүр Ыһыах алгыһа тийиэхтин!

«Кыайы сырдык дьаралыга» театризованнай туруорууга бары нэһиликтэртэн кытыннылар. Түөрт түһүмэхтээх туруорууга быйыл саас ытыллыбыт Кыайы 65 сылыгар аналлаах фестиваль бастын нүөмэрдэрэ талыллан кирибиттэр. Режиссер мындыр толкуйунан тобуллубут, кыраҕы хараһынан чочуллубут туруоруу көрөөччүлэргэ толору тийидэ. Түмүгэр биһигини, барыбытын, Кыайы сырдык дьаралыга сы-

бит. Ону 700-кэ миэстэлээх сана тутуллубут стадионга олорор сир булбатах көрөөччүлэр туоһулулар. Бука бары туох эрэ саҕаны, сонуну күүтэн бырааһынныкып арыллытын долгуйа кэтэстибит. Үбүлүйдээх Ыһыах Улуу Кыайы 65, Учуутал сылларыгар уонна Нам улууһа тэриллибитэ 80 сылыгар аналлаах өрөгөйдөөх параадынан саҕаланна. Сэлэлээн хаамыны Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылаахтара астылар.

Кыайы Знамята арыаллаах сэри бэтэрээннэрэ Н.М. Дьяконов, С.П. Иванов, М.Н. Соловьев, Е.С. Николаев, П.В. Мальцев, Т.К. Ядрихинская бар дьоннорун, норуоттарын дохсун ытыс тыаһынан хаамтылар. Салгыы үөрэх управлениетын начальнига В.Н. Дьяконова салайааччылаах улуус бастын учууталлара, иитээччилэрэ: «Сыл учуутала» республикатааҕы конкурс кыайылаахтара, «Сыл учуутала» Бүтүн Россиятааҕы конкурс кыттыылааҕа, «Үөрэҕири» нац. бырайыак, президент гранын кыайылаахтара, үөрэнээччилэр, быйыл оскуоланы бүтэрбит өлөр таҕыстылар.

Сэлэлээн хаамыны нэһиликтэр түмүктээтилэр. Хас бириди делегация, этэргэ дылы, ох курдук оностон, таҥнан-симэнэн, кизгэнэн тахсыбыта киһи сүргэтэ көтөҕүллэр түгэнэ этэ. Кинилэртэн 1 Хомустаах, Хатын Арыы, Хамаҕатта халын, хойуу делегацияны аҕалыттар олус үчүгөйдик көһүннэ. Ууга барбыт нэһиликтэртэн 11 Хомустаах, Үөдэй тэринэн кэлбиттэр. Кыра нэһиликтэртэн Искра кестүүлээх. Ситэтэ суох кыра оскуола иһинэн хаһыс да сылын утумнаах-

тык үлэлиир циркэ студиятын тэтиэнэх, мээчик курдук чэпчэкитик тэйиэккалиир итиллээччилэр, хаамалларын быһыгар, барыбыт үөрүүтүгэр туохха үөрэммиттэрин көрдөрдүлэр. Онон бэлиэ сылларга анаммыт сэлэлээн хаамы саамай кестүүлээх, интэриһинэй түгэнинэн нэһиликтэр тахсыыла буолла.

В. Зырянов мелодиятыгар, В. Ушницкай тылларыгар 1000 куоластаах улуус Өрөгөй ырыатын сүһүөхпүтүгэр туран иһиттибит. Ырыаны тыһыныча киһилээх улуус олохтоохторуттан холбоһуктаах хор толордо. Хормейстер — ССРС куль-

лаастык кууста.

Эвэрдэ тиэрдэр үөрүүлээх мүнүүтэвэ улуус баһылыга А.И. Ильин, Ил Түмэн депутата Н.И. Румянцев, тыа хаһаайыстыбатын министрин I солбуйааччы Н.Н. Попов, М.К. Аммосов кыһа Лена Максимова Аммосова кытыннылар. Кинилэртэн үгүс истиг, үтүө, кэс тыллари иһиттибит. Оттон үбүлүйдээх сыллар кэрэһиттэрэ — Улуу Кыайы бэтэрээннэригэр, быйылгы аналлаах сыл туоһула — учууталларга, биллибэт биричинэнэн, тыл этиттэрибэттэр. Онон эвэрдэ чааһа, хайдах эрэ уку-сагы, туох эрэ саамай кылаабынай умуллубутун курдук буолла. Ыһыах сүрүн чааһын түмүктүүр Кыайы оһуохайа оройуттан тутуллубата, эвэрдэлээх эһиэкэй энэриттэн ыламмата. Ол курдук биир да ыалдыт, көрөөччү, баһылык тоҕолохторуттан тутуһан үбүлүйдээх сыл үөрүүтүгэр оһуохайдаан сэгэйбэттэр. Үңкүү коллективтара Д.И. Кривошапкин таһаарытыгар Улуу Кыайы оһуохайыгар бар дьоннорун ыһырдылар да, үңкүүгэ ким да кирибэтэ.

Күн иккис аҕарыгар Ыһыах программатыгар кирибит эвэрдэ концерттар, күрэхтэр былааннаммытынан ытылыннылар. Арай, кэрэ кыргыттарга анаммыт «Куба Куо — 2010» конкурс ардах мэхэйдээн, бэс ыйын 29 күнүгэр Хатын Арыы Ыһыаҥар ытыллыаҕа. Ыһыахтыыр сир хоту өттүгэр улуус нэһиликтэрэ түһүлгэлэр түспүттэр. Бииртэн биир ураты, сиздэрэй кестүүлээх, мааны сандалылаах түһүлгэлэргэ дьүүлүгү сүбэ ыалдыттан бастыны талла. Биир таһыччы үчүгөйдик тэримит нэһилиэги чорботор уустук буолла. Түмүгэр...

Лена УВАРОВСКАЯ

Р. Охлопков хаартыскаҕа түһэриилэрэ

(Ыһыах репортаһын салгытын кэлэр нүөмэрдэргэ билсин)

Бэс ыйын 22 күнэ - Кутурҕан күнэ

ҮЙЭТИТЭР, СҮГҮРҮЙЭР ЫТЫК ЭБЭЭНИНЭСПИТ

Бары билэрбит курдук, бэс ыйын 22 күнэ - Кутурҕан күнэ. Бу күн биһиги 1941-1945 сыллардаах Аҕа дойду сэриитин кыттыылаахтарын санаан, ахтан ааһабыт, кинилэр сырдык ааттарыгар сүгүрүйүбүт.

Оччотооҕу кэм э, билигин биллэринэн, 1849 эдэр дьоммут сэригэ аттаммыттар. Кинилэртэн 1117 киһи сэри хонуутугар охтубуттара. Кинилэр сырдык ааттарын үйэтитэн Кыайы скверигэр бетон истинээвэ тимир буукубанан суруйан туруорабыт. Быйылгы үбүлүйдээх сылга «Кыайыны, сайдыыны уһансыбыттарга албан аат!» диэн өйдөбүннүк турда. Өйдөбүннүк туруутугар Нам улуунун үлэһит дьонно бука бары сэмэй кылааттарын киллэрситтэрэ. Бу Ытык сиргэ сэри кыттыылаахтарын ааттара-суоллара биир сиргэ түмүлүннэ. Салгыы ыччат дьон, му саатар, харыстаан көрөистэ сылдыахтаахпыт. Өскөтүн алдытар, буортулуур буолаһытына, бэйэ чугас дьоммут иннигэр оһоруммат анныыны о оһорбутун өйдүөх тустаахпыт. **Сорох дьоммут хаартыскаларын хара кыраасканын хайыы - үйэ марайдаан кэбиспиттэр. Онон тэрийээччилэр иккитээн уларытарга күһөһүннүлэр.**

Кутурҕан күнүн бэлиэтээн, Кыайы скверигэр ыччат этэрээтэ, дьаһалта салайар үлэһиттэрэ, баһылык А.И. Ильин, улуус мунһаҕын председателэ А.Х. Христофоров, кырдыаҥастар сэбиэттэрин председателэ И.З. Кривошапкин, байыаннай комиссары солбуйааччы П.В. Онищук, ыччат политикатын сүрүннүүр специалист Н.Г. Парников кыттыыны ыллылар.

Кырдыаҥастар сэбиэттэрин председателэ И.З. Кривошапкин: «Кыайы 70 сыллаах үбүлүйдүгэр аны тыылга кыайыны уһансыбыттарга өйдөбүннүгү ити туруоруллубут өйдөбүннүгү сүргэ туруоруоха наада. Оччотооҕу кэм э үлэһити-хамсыы сылдыбыт дьо о, кыайы туһугар үгүс сыраларын биэрбит биир дойдулаахтарбытыгар ытык иэспитин толоруу буолуо этэ. Чуолкайдааһын үлэтин били эттэн саҕалыахха наада», — диэтэ.

М. САВВИНОВА

«Күн киһитэ көмүскэс, айыы киһитэ аһыныҕас»

КӨМӨ ТОХТООВОТ

Халаан уутуттан эмсэҕэлээбит нэһиликтэргэ, биридиэлээн тэрилтэлэргэ харчынан, таһаһынан-сабынан, аһынан-үөлүнэн көмө тохтообокко кириэ турара кэрэхсэбиллээх.

Ол курдук бэс ыйын 4-21 күнүнэ туругуһунан, «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын счегуугар 731 464,38 солк. кирибит. 2 Хомустаах нэһилиэгэр — 1 434 459,48 солк.; Хамаҕаттаҕа — 270 421, 73 солк.; Хатын Арыы — 33 500,00 солк.; Үөдэй — 1 475 028, 31 солк.; Ленскэй нэһилиэк — 25 999, 00 солк.; И.С. Гаврильев аатынан 1 N-дээх Нам орто политехнической оскуолатыгар Исидор Барахов аатынан Үөһө Бүлүүтэҕэ 1N-дээх орто оскуола 30 000,00 солк., Н.М. Рыкунов аатынан Намнааҕы киинэммит библиотека ситимигэр Дьаангы улуунун нэһиликтэрин библиотекалара 8 468, 00 солк., Тааттатааҕы киинэммит библиотека ситимэ 4 000, 00 солк. укпугтар. Маныаха үксэ Дьокуускайтан, промышленнай куораттартан улахан тэрилтэлэр, дьаһалталар, ыаллы киин уонна хоту улуустартан, предпринимателлэртэн, бэйэбит тэрилтэлэрибиттэн көмөлөспүттэр.

Кинилэри сүргэ биридиэлээн дьон харчы биэрбиттэрэ хайҕаллаах. Онон амарах санаалаах дьон ааттарын бэлиэтиир тобоостоох. Улуус дьаһалтатыгар **Көбөкөнтөн Наталья Егоровна Габышева** 5 000, 00 солк., Хатын Арыыга **Уус-Алдан Тулунаыттан Людмила Петровна Кривошапкина** 5 600, 00 солк., **Дьокуускайтан Александра Дмитриевна Максимова** 27 900, 00 солк., Үөдэйгэ **Аллара Бэстэ-эһтэн Игнат Игнатьевич Степанов** 17 930 солк., **Намтан Петр Афанасьевич Зырянов** 1 000, 00 солк. көмөлөспүттэр. Бу үтүө бачымы улуус бары олохтоохторо өйүүллэрэ буоллар, сиздэрээх быһыыга тэҥнэһиэ этэ.

Бу күннэргэ республикатааҕы культура үлэһиттэрин идэлээх союһун комитетта, председатели солбуйааччы А.И. Комарова, тэрийэр отдел сэбиэдиссэйэ В.Г. Михайлова кэлэн бардылар. Комитет бу иккис сырыыта. Маннайгыларыгар Партизанга сылдыбыттар. Иккис кэлиилэригэр 50 тыһ. солк. суумалаах көмөнү аҕаллылар. Ууттан эмсэҕэлээбит культура үлэһиттэригэр анаан утуулар таһаас, суордан, сыттык, соттор у.д. а. наадалаах малы-салы биэрдилэр.

Үлэһиттэр бу үтүө сырыылартан сүргэлэрэ көтөҕүллэн, үөрүүлэрэ мунгура суох. Профсоюзтаах үчүгэй даһаны, киһиэхэ кыра да наада диэн санааларын үллэстэллэр. Улуском председателэ Р.Н. Горохова иһитиннэрибитинэн, республикатааҕы комитет көмөтө манан эрэ бүһпэт, көмө аргыстаах үтүө сырыыны өссө да кэтэһэбит.

Бэлэмнээтэ Л. УВАРОВСКАЯ

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Э сизли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественной сурутааччыларынан 2010 сыл иккис а арыгар сурутуу ытыллар.

2010 сыл иккис аҕарыгар сурутуу 6 ыйга — 300 солк., 3 ыйга — 150 солк., 1 ыйга — 50 солк. Хаһыат индексэтэ — 54889, нэдиэлэвэ иккитэ таһар.

СУРУТУУ - 2010

Олонхо республикатаады ыһыабыттан биһиги анал корреспондентимыт репортаһа

Быйыл, бэсыйн 19, 20, 21 күннэригэр былларыын Уус-Алдан улууһугар кинэ далааһыннаахтык, олус тэрээһиннээхтик ыһыабыттан Олонхо республикатаады (Ыһыабы салгыы Ыһар бэлиэни) туппут Горнай улуу-һугар сарсыра аламай күн сардангаран тахсыабыттан түүн үһүгэр дылы, тиличчи, киһи-аймах билиниитин ылбыт, хас эмэ үйэлэри нөнүөлөөн, тийиэн кэлбит саха норуотун тылынан уус-уран чулуу айымнытыгар — Олонхоҕо аһамыт республикатаады төрдүс ыһыах эмиэ олус тэрээһиннээхтик, далааһыннаахтык кинэ програм-малаах ыһылына.

Ол курдук, элбэх тэрээһин-нэртэн сорботун билиһиннэрин ылар буоллаха, бастакы күн Россия уонна Саха сиригэр народнай худуһунньуга Афанасий Осипов «Киистэ аптаах дьүһүйүүтэ», СР культураны үтүөлөөх үлэһитэ Августина Филиппова «Олонхо дойдутун оһуордаах тойуга» диэн уо.д. сонун быыстапкалары арыыны сана тутуллубут Олонхо дьэтигэр буолталаатылар. Итилэри сэргэ Бэрдьигэстэх кыраайы үөрэтэр музейыгар, М.С. Егоров аатынан культура киинигэр, гимназия спортивной саалатыгар араас тэрээһиннэр, республика биллиилээх ырыаһыттарын эвэрдэ концертара көрдөрүлүннүлэр, «Ааспыт сыллар алыптаах ырыалара» диэн саха эстрадатын ырыаһытара кыттыылаах шоу-дискотека элбэх ыччаты түмэн күн тахсыар дылы буолла.

Олонхо ыһыаһын иккис күнэ аламай маһан күнү көрсүп сирин-туомун толорууттан саҕаланна. Быйылгы Олонхо ыһыаһын ыһыы Улуу Кыайы 65 сылын бэлиэтээһини кытта алтыспыта Горнай дьонун-сэргэтин сүрдээһин өрө көтөхпүт, туппүт. Ону ыһыаха бөлөмнөнни чэрчитинэн элбэх үлэлэр барбыттара, ыһыах кинэ програм-малаах, олус сэргэхтик, тэрээһиннээхтик барбытынан да сыаналыаха сөп. Ол курдук, ыһыах барар сиригэр олус тупсаҕай, сипит-хоппут 3000 киһи холкудук олоһор трибуналаах саҕа стадион, ыһыах түһүлгэлэрэ, Моһол ураһа, Аал-Луук мас, Аар-баах сэрэгэ, элбэх ураһалар, павильоннар, нэһиликтэр түһүлгэлэрэ о.д.а. тупсаҕай кэстүүлээх тутуулар тутуллубуттар.

Горнайдар бэйэлэрэ билинэллэринэн, СР правительствота бары тэрээһин үлэлэргэ, тутуу ытыктыгытыгар улахан өйбүлү өнөрбүт. Тутуулары ытыктыга уонна ыһыах тэрээһинигэр араас таһымнаах, көрүннээх үбүлээһининэн 67 мөлүһүөнтөн таһа солкубайдаах үп хамсаабыт. Олиһигэр республикаттан араас тэрилтэлэр, улуус тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ, биридиэлэн дьон кырата суох спонсорскай көмөнү уу харчынан, тус үлэнэн өнөрбүттэр.

Олонхо ыһыаһын үөрүүлээх аһыллыгытыгар балтараа тыһыынчада тийэр киһи кытынна. Онно республика араас улуустарыттан кэлэн Горнай нэһиликтэрин художественнай-самодеятельнай коллективтарыгар күүс-көмө буолулар.

Олонхо ыһыаһын арыллыгытын сизэрэ-туома толорулдуон иннинэ саҕа тутуллубут «Олонхо дьэити» комплексын арыыны түгэнэ элбэх киһи сүргэтин көтөһөн, үөрүүтүн үксэтэн ытыгылына. Манна СР бастакы Президентэ Е.А. Борисов, СР бастакы Президентэ М.Е. Николаев, Государственная Мунньах (Ил Түмэн) Председателэ В.Н. Басыгысов, Олонхоҕо аһамыт председателэ Е.И. Михайлова, улуустар баһылыктара, республика салайааччылары уо.д.а. ыһырылаах ыалдьыттар сьрыгыттар, комплекс иһигэр туруоруллубут быыстапкалары көрдүлэр-иһитилэр.

Бу ыһыаха биһиги улууспуттан улууспут баһылыга А.И. Ильин, кини солбуйааччылары: Н.В. Слепцов, Л.Н. Петрова, С.П. Ядрихинская уонна культурнай, спортивной тэрээһиннэргэ кыттар элбэх киһилээх бөлөх сы-

рыттылар. Олохтоохтор уонна тэрийээччилэр маһана-астына билинэллэринэн ыһыах дьон-сэргэ астынар, сэргэхсийэр гына барытыгар күүс-көмө, өйбүл буолулар.

Горнай улууһа Саха сиригэр олонхоһут Семен Григорьевич

тыспыта эмиэ туһугар кэрэ, бэ-тэһэйбүл.

Солофонор нэһиликтэрэ үөскээбит күнүн үйэтитэн ыһыаха анаан тэриммит түһүлгэлэригэр үтүө-мааны ыалдьыттары кытта сэргэ туруордулар, аал уоттарын айах тутан күндүлээтилэр, үрүг айылырыттан көрдөнөн, сүгүрүйэн, ыалдьыттарга, биер дойдулаахтарыгар алгыс үйэлээһин салайдылар. Бу ытык сэргэни биһиги улууспуттан ыһырыллан тийбит улууспут баһылыгын бастакы солбуйааччыта Н.В. Слепцов уонна баһылык солбуйааччыта С.П. Ядрихинская туруоруустулар.

Олонхо ыһыаһын тэрээһин-

сэргэ тоһуоруһуута. Эвэрдэлэһэр, үөрэр-көгөр дьон зйэбэс эймэлгэннэрэ, күүгэнэһиннэрэ. Салама, чэчир... Барыта үчүгэй. Барыта сонун, кэрэ. Кырдык да аламай күн дьону-сэргэни үөрүүлээх, алгыстаах күннэринэн эвэрдэлиирдии туруоһунан туран биэрдэ.

Республикатаады Олонхо ыһыаһын тэрийэр комиссия салайааччыта Евгения Михайлова бу үөрүүлээх күнүнэн, саҕа Президентимит Егор Борисов бар дьонун республика государственнай бырааһынньыгынан — Олонхо ыһыаһын, самаан сайыны уруйдуур, доһордоһууну, түмсүүнү кэрэһэлиир ытык күнүнэн истинник эвэрдэлээтилэр. Егор Афанасьевич Саха си-

ги улууспуттан Лукинова Надя «Чуор этээчи», Константин Тихонов «Хорутуулаах тойуксут», Дмитрий Кривошапкин «Дьулуурдаах этээчи», Егор Феофанов «Кэрэ куоластаах этээчи» диэн номинацияларынан бэлиэтэннилэр.

Ыһыах бастакы күнүгэр стадионна И.И. Андреев — Кытаанах Уйбаан бириһигэр «Эр Бэрдэ» спорт сахалык көрүннэригэр араас улуустан 11 эр бэрдэ күөн көрүстүлэр. Хатыһылаах кириэи түмүгүнэн спорт бу көрүнэр горнайдар бэйэлэрин уоллара Николай Саввинов кими да өрө көрдөрбөккө бастакы миэстэни ылан, СР Президентимит улууспут УАЗ массынатын хаһаайыныан буолла. Иккили Юрий Протопопов (Бүлүү), үсчүү Намтан Евгений Иванов ылылар.

«Тоһус туруйа уолаттар, сэттэ кыталык кыргыттар» диэн 16 түһүмэхтээх сүүрүү эстафетатыгар улуустартан 6 хамаанда илин былдыста. Бу көрүннэ дьилээхтэр биэтэккэ эмиэ бастакынан кэлэн УАЗ массынаны биһиги хамаандабытыттан мүлчү туттардылар. Баара-суоһа 8 сөкүүндэнэн хотторон кыйаһы өрөгөйүн төлө туттубут. Улууспут баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.В. Слепцов бэйэтин этабыгар куоталаһааччылары быдан ырааһынан хааллартаабытын үрдүнэн түмүк итинник буолан табыста.

В.Д. Иванов — Чернай Молния бириһигэр сүүрүү күрээвэр биһиги улууспуттан: — Надя Гоголева (Хамаҕатта) — 100 м 1-кы, 400 м 2-с, 3000 м 3-с миэстэлэри; Миша Чупров 800 м бастакы миэстэни, Сардаана Рожина (1 Хомустаах, гимназия) 100 м иккис миэстэни ылаттаатылар. Мас тардыһыга Саха сирин спордун маастара П.Н. Варламов бириһигэр күрэхтэһиигэ Владимир Наумов (Хатырык) бэйэтин ыһааһыныгар үһүс миэстэвэ табыста.

Оһуунан ытыгыта Виталий Фадеев төрдүс миэстэвэ тигистэ. Отгон спортингна Николай Дьяконов, Михаил Кириллин көхтөөхтүк кытыннылар.

Ыһыах биер көрэхсэллээх түгэнэ — республиканскай ат сүүрдүүтэ — саҕа ипподромна ытыгылына. Бу сүүрдүүгэ Ханалас Нөмүгүтүтэн Уус-Алдан Суоттутуттан, Горнай Мытааһыттан хамаандалар көмүс туйаахтаарынын сэттэ кэрчиккэ сүүртүлэр. Мытаах нэһилиэгэ хамаанданан уонна «Александр» диэн сүүрүктэрэ 2400 м бастаан 2 УАЗ массынаны илдэ бардылар.

Уопсайынан быйылгы Олонхо ыһыаһын программата олус кинэ, сэргэх, сонун буолла. Күн-дьыл да туран биэрэн, тэрийээччилэр да тэрээһиннэрэ үчүгэинэн, кыттааччы элбэһинэн, көхтөөһүнэн ыһыах сизэрэ-туома толору тутуһуллан, силигэ ситэриллэн буолла, дьон-сэргэ да санаата көннүөрдэ, үөрдэ-көгтө.

Олонхо ыһыаһа Мирнэй улуунун делегациятын салайааччытыгар Ильдар Султановка ыһыах Ытык доһатын туттарынан, горнайдар биер дойдулаахтара, Монголия үтүөлөөх артыһа, биллиилээх ырыаһыт Сарантуя уонна «Горнайтан тахсыбыт талааннар: Раиса Захарова, Анна Дьячковская, Пелагея Герасимова, Дархан, Ника, Конон Ноговицын кыттылаах кинэ программалаах концерттарынан түмүктэннэ.

Республикатаады Олонхо ыһыаһын тэрийэр комиссия председателин солбуйааччы, СР Государственной Мунньаһын (Ил Түмэн) вице-спикерэ, «Олонхо» ассоциация вице-президентэ Александр Жирков Олонхо ыһыаһын үрдүк таһымна ыһыттарынан, Горнай улуунун дьонугар-сэргэтигэр махталын биллэрдэ.

Инокентий ИВАНОВ, Нам-Бэрдьигэстэх-Нам

ОЛОНХО — ӨРКӨН ӨЙ, СЫРДЫККА-ҮРДҮККЭ ДЬУЛУУР ЧЫПЧААЛА

Алексеев — Уустарабыс, Николай Михайлович Захаров, Григорий Михайлович Тарасов — Тэкээнэй, Иван Яковлевич Захаров, 45 олонхону билэр Петр Лазаревич Колесов, саха литературатын классиктара, быраатты Семен уонна Софрон Петрович Даниловтар, сахатан бастакы академик — худуһунньук Афанасий Николаевич Осипов, саха народнай поэта Савва Иванович Тарасов, уран тарбахтаах модельер Августина Николаевна Филиппова, искусствование наукатын доктора Ангелина Григорьевна Лукина, саха норуотун тапталлаах ырыаһыта Раиса Яковлевна Захарова уо.д.а. талааннаах, дьонун дьон төрөөбүт-үөскээбит, тэнийбит түөлбөлэрэ буолар.

Олонхо Горнай улууһугар хайдах үөскээбитэй, ханна, хайдах сайда сылдыбытай дьон боһуруос үгүс киһини интэриһиргэтэр, үүйэ-хаайа тутар буолуохтаах. Онно үтүөкөн хоруйу быйыл Олонхо ыһыаһын көрсө улууска тахсыбыт «Олонхо ытык эйгэтэ» диэн кинэ хабааннаах кинигэ биэриэн сөп.

Горнайдарга XX-с үйэвэ 53 олонхоһут үөскээн-олонхо аһыт. Кинилэр 91 олонхону толороллор эбит. Ити олонхолорун ааттара-суоллара чуолкайданна. Кинилэр ортолоруттан уруккута Нам улуунун Атамай, билингинэн Одуну нэһилиэгиттэн төртүтэх Петр Лазаревич Колесов 45 олонхону айбытын, билэрин туһунан этнограф Г.В. Ксенофонтов суруйан хаалларыт уонна кинини «выдающийся олонхоһут» диэн сыаналаабыт.

Ити кэмгэ Солофон нэһилиэгэр 16 олонхоһут баар эбит. Биер кыра нэһиликтэ бачча элбэх олонхоһут ууһаан-тэнийэн олоһубта сэдэх көстүү буолар. Солофон нэһилиэгэ тэриллибитэ быйыл 100 сылын туолар. Солофон нэһилиэгиттэн төрөөбүт Сахаларын сирин, улуустарын нэһиликтэрин, сайдытыгар үгүс-элбэх кылааты киллэрсибит, кинэ сиргэ кэпсэлэ киллэрбит, аар-саарга ааттаптыт бастыҥ ыччат дьонно Саха сирин народнай поэта Савва Иванович Тарасов, СР үтүөлээх артыһыката Раиса Яковлевна Захарова уо.д.а. төрөөн-үөскээн тахсыбыттара.

Бу кэрэ, дьонун түгэн саханы аар-саарга аатырдыбыт Олонхоһут ыһыаһын кытта ал-

Ийэ олонхоһут, биер дойдулаахпыт А.Е. Соловьёв

нэриттэн сүрүн болдомтону «Олонхо үйэлээх үгэспит» диэн олонхо түһүлгэтэ ылла. Онно республикаҕа кинэник биллэр олонхоһуттар: Бүлүүттэн К.Н. Никифоров, Мэнэ-Ханаластан П.М. Тихонов, А.М. Захаров, Өлүөхүмэттэн, намнар биер дойдулаахпыт, Ийэ олонхоһут А.Е. Соловьёв, Намтан К.Н. Тихонов уо.д.а. күрөстэтилэр. Кинилэри сэргэ элбэх эдэр дьон, оһолор олонхоһоон көрдөрдүлэр, холоннулар.

Олонхо ыһыаһын үөрүүлээх аһыллытын сизэрэ-туома сизэрэй симэхтэринэн симэммит, чаалай күөх чэчиринэн иили аннылыбыт саҕа стадионна ытыгылына. Алгысчыт аҕыс кыталык кыыс, тоһус туруйа уол арыаһыттанан кириэн сахалы сизэри-туому тутуһан Аал уоту айах тутта, Үрдүк айылартан көрдөнөн үрүг илгэнэн күндүлээтэ.

Ыһыах түһүлгэтэ — дьол туоната. Браас халлаан. Чабыл күн. Сөрүүн, сиккиэр тыал. Тохтоло суох долгунура кутуулар муусука, ырыа. Табык ыйргийэр доһооно, хомус дьуруһуйэр тыаһа. Түптэ унаарар күөх буруота. Үтүмөн үгүс, сахалы сизэрэй таһастаах-саптаах, дьон-

рин дьонно олох бу эһиэттээх кэмигэр таһаарылаахтык үлэлииллэригэр, элбэһи ситиһэллэригэр, түмсүүлээх буолалларыгар эрэнэрин биллэрдэ уонна бу үрдүк доһуһуна аската ытыктыгытынан норуотун туһугар тох баар күүһүн-уоһун, билиитин-көрүүтүн ууран үлэлииргэ андаҕайда.

Салгыы СР Государственной Мунньаһын Председателэ В.Н. Басыгысов, улуус баһылыга П.Н. Алексеев, Бэрдьигэстэх нэһилиэгин баһылыга М.С. Парфенов дьоннорун-сэргэлэрин, ыалдьыттары эвэрдэлээн тылэттилэр. Ол кэннэ былларыын үһүс Олонхо ыһыаһын чизэстэхтик ыһыттыт Уус-Алдан улуунун баһылыга Валерия Троев Олонхо ыһыаһын бэлиэтин — Ытык доһаны СР Президентимит Егор Борисовка туттарда. Ону Президентимит анал постаменна аста.

Дьон-сэргэ үөрбүтэ-көһүтэ сүрдээх. Стадиону толору мустубут дьон, быйыл төрөөбүтэ 110 сыла бэлиэтэнэр С.Г. Алексеев — Уустарабыс «Дьэбириэлдэин Бэргэн» олонхоһуттан дьүһүйүүнү олус болдойон, сэргээн олоһон көрдүлэр.

Ыһыах үөрүүлээх чааһа биһиги биер дойдулаахпыт, талааннаах уус, норуот маастара Александр Шадрин тутан-хабан туруорбут олус сизэрэй, көрүөхтэн үчүгэй «Аал луук маһын» тула тэтигилибит оһуоһааһынынан түмүктэннэ.

Ол кэннэ ыалдьытымыс сах мааны ыалдьыттарын нэһиликтэринэн тэриллибит «Саламааттаах сандалы» түһүлгэлэригэр ыһыртан, саха үтүө үгэһинэн эмис сылыгы үтэһэлэммит этинэн, хаттагынан, иһинэн, кыыннар биэ кымыһынан, саламаатынан күндүлээтилэр, маанылаатылар.

Олонхо ыһыаһын үөрүүтүн үксэтэ, тэрээһинин тэнитэ улуус улуус аайыттан эһин эгэлгэ дьарыктаахтар: уустар, оһуордустар, уруһуйдустар, бастыҥ олонхоһуттар, биллиилээх хомусчуттар, ырыаһыттар, үңкүүһүттэр, тойуксуттар, эстрада сулустара кэлэн бу дьонун ыһыаһы кизэргэтилэр.

Икки күннээх «Олонхо ооннуулаах оһуоһай» диэн оһуоһай тылын этээччилэр күөн күрөстэригэр барыта сүүсчэкэ киһи кытына, олоһистэригэр 20 оһо. Онно «Дархан этээчи» аатын Сунтаартан сылдыар Иннокентий Филиппов ылла. Биһи-

Утүө ийэ, аҕа оҕото — дьоллоох. Дьоллоох, төрөппүттэрин үтүө холобурдарынан, сымнаҕас сыһыаннарынан, орой-мэник оҕо сааһы билбигинэн, олох улахан суолтутар бэйэтин булан кийи-хара буолан тахсыбытынан. Утүө, дьоллоох оҕо саас иһин сэрии-уот бунттары ортотунан ааспыт. Кыайыы туһа дьээн тыылга бэйи-хара тахсыбытынан үтүө, дьоллоох оҕо саас иһин тигэр махтанабыт. Сааһыран иһэн, дьэ, өйдүүбүт — хайдахтаах хорсун, сэмэй, үтүө санаалаах дьон эбиттэрин. Сэрии ыар сылларыгар ууну-уоту ортотунан Кыайыы туһа дьээн өлөллөрүндэ умнан туран өстөөхтүүн кириспиттэрин. Өрөгөй Кыайыы кынаттаах эргиллэн кэлээт, норуот хаһаайыстыбатын өрө көтөбүүгэ, кэлэр көлүөнэни иитиигэ-үөрэтиигэ ылсыбытынан барбыт буйуттары уонна сырдыгы-хараганы ыспаран үлэлэбит «тыыл саллааттарын».

Оннук сэмэй дьоннортон биридэстэрэ — мин дьонум — күн сириин көрдөрбүт күндү ийэм уонна аҕам», — дьээн истинник ахтар-саныыр Хатырык олохтооҕо, өр сылларга М. Аммосов аатынан совхозка агрономунан үлэлээбит Надежда Алексеевна Шадрина.

— Аҕам, Винокуров Алексей Авксентьевич Аҕа дойдуну көмүскүүр сэрии кыттыылааҕа, Нам улутунун II

Модут нэһилиэгэр Тахтарбан дьээн алааска 1926 с. төрөөбүт. 1943 с. 9-с кылааһы бүтэрэн Намга МТС-ка үлэли кириэр уонна бу сылдьан суоппар идэтин ылар. 1944 с. Кыһыл Армия кэккэтигэр ынҕырыллар. Байыаннай үөрэҕи Даурья станцияҕа 210 стрелковай дивизия 649 полка-тыгар барар. Ити чааһыттан үчүгэй сулууспатын иһин, командование махталын ылбытын туһунан сурук төрөппүттэригэр кэлэр. 1944 с. арҕаа фронна Советскай Союз маршала П.С. Рыбалко салайар үһүс танковой армиятыгар тийээн снаряд таһар массыынаҕа суоппардыр. Кини бастакы бойобуой сүрэхтэниитин Польша Ченстокова куораты босхолоһунҕа ылар. Сэриигэ ньиэмэс самолеттара снаряд тиэнэн иһэр массыынаны анаан бултаһаллар. Пулемет, бумба «ардарын» түһэрэллэр. Ол эрэри, хорсун саллаат мүлчү-хаччы туттаран байыаннай соруудагы мэлдьи толорон иһэрэ. Бирдэ, инники кирбиигэ снаряд тийээн истэҕинэ, ньиэмэс бомбардировщикта атакалабыт. Бумба түһэригэр тула өттө буолуу бөҕө буолбут. Туора-маары сүүрдэн истэҕинэ эмискэ массыына кетэн хаалбыт. Ону кытта тэнгэ сүрдээх улахан эстэр тыас ньиригийбит. Өлбөт бытыгар, бумба эстибитигэр, снарядтаах кузов туллан ыраах быраһыллан эстибит. Дьэ, ити курдук, хорсун саллаат, мүлчү хаан ыһаабынан, элбэх мүлчүргэннээх сырыыны биир да бааһырыгыта суох Польшаны, Чехословакияны, Румынияны, Венгрияны, Болгарияны, Берлини босхолоһупт. Кыайыы күнүн Прагаҕа көрсүбүт. Сэриикэнииттэн Югославияҕа Австрияҕа сулууспалабыт. Барыта 7 сыл сулууспалаан «За Победу над Германией», «За взятие Берлина», «За осво-

Улуу Кыайыы 65 сылыгар

БУОЙУН, УЧУУТАЛ ВИНОКУРОВТАР

бождение Праги» дьээн мэтээллэрдээх. 1950 с. дойдутугар эргиллэр.

Алексей Авксентьевич 1951 с. физруктар курстарын бүтэрэн, Хатырык оскуолатыгар 10 сыл физкультура учууталынан үлэлиир. Кини эрчийбит оҕолоруттан республикаҕа, оройуонҕа биллэр спортсменнар үүнэн тахсыбыттар. Ол курдук, Попов И.К., Макаров В.Н., Орлов Е.Е., Потапов В., Рехлясов Е., Шапошников В., Потапов К., Попов Б. уо.д.а. Алексей Авксентьевич техника олуһу сыйстаас кийи, таргаран туран дьарыктанар баҕата баһыйан 1960-61 сс. Дьокуускайга кириэн тыа хаһаайыстыбатын механиктарын бэлэмниир училищени бүтэрбитэ. Онтон М.К. Аммосов аатынан колхозка, кэлин совхозка механигынан хара өлүгэр дьэри үлэлээбитэ. Хорсун буйун, учуутал, механик Алексей Авксентьевич Винокуров кийи кинэ мааныта, үлэһитэ буолан, дьон-сэргэ махталын ылыан ылбыта.

Ийэтэ Винокурова Матрена Алексеевна 1928 с. Нам оройуонун Хатын Арыы нэһилиэгэр Кыһыл Дэриэбинэҕэ төрөөбүтэ. Намга 5-с кылааһы бүтэрбитин кэинэ аатын быраата Винокуров Г.П. кэлэн Булунҕа илдьэ барбыт. Күһүр 7 кылаастаах оскуолатын бүтэрэн Булунҕа аһыллыбыт педучилищени үөрэнэ кириэр. Сэри

бүтүүтүгэр Булунҕа педучилищени көһөрөн Дьокуускай кийинигэр холбуулар. Онтон Дьокуускайдаагы педучилищени бүтэрэн, начальнай кылаастары үтүөтүөр дипломнаах, 18 саастаах кыысчаан Нам оройуонун Хатын Арыы начальнай оскуолатыгар ананан кэлэр. Дьэ, мантан ыла Матрена Алексеевна үйэ анардан үүнэр көлүөнэни үөрэтиигэ сыралаах үлэтэ саҕаланар.

1950-57 үөрэх сылыгар, Хатырыкка кэлэр дьэри, Намга босхоломмут пионер баһаайынынан, начальнай кылаас учууталынан үлэлиир. Райкомол аппаратагыр анал пионерскай отделы салайар. Кини такайбыт баһаайдарыттан кэлин оройуон, республика биллэр үлэһиттэрэ үүнэн тахсыбыттар. Хатырыкка кэлэн учууталыбырын таһынан нэһилиэк общественной үлэтигэр актыбынайдык кыттар. Оройуон сэбиэтин депутата, табаарыстыгы суут председателэ, Верховнай суут сэтээтэлэ буола сылдьыбыта.

Матрена Алексеевна үлэлэбит сылларыгар учууталлар идэлэрин үрдэтэр республиканскай институт бытар үк экспериментальнай үлэтигэр кыттыыны ылар: саха оскуолатыгар нуучча тылын үөрэтии, М.Е. Охлопкова, Суорун Омоллоон онорон таһаарыт буюбаардарынан уонна И.И. Кара-таев саха тылын грамматикатын начальнай кылаастарга үөрэтии, 1969-70 сс. 4 кылаастаах начальнай оскуоланы 3 сылынан үөрэтэн бүтэрии. Бу бытар үлэтигэр элбэх көмөнү төрөппүттэр онорбуттарын бэлиэтиир. Икки үөрэнээччитэ Лугинова Людэ, Уварова Роза Хатырык орто оскуолатын аан бастаан кыһыл көмүс мэтээлинэн бүтэрбиттэриттэн кинэн туттар.

Тыыл, педагогическай үлэ ветерана Матрена Алексеевна Винокурова 50 сыллаах үүнэр көлүөнэни үөрэтиигэ сыралаах үлэтэ Ийэ дойдуну үрдүк наһарааттынан «Бочуот Знага» уорданынан уонна элбэх мэтээллэринэн бэлиэтэммит. Үрдүк категориялаах учуутал, РСФСР үөрэтириитин туйгуна, Нам улутун бочуоттаах гражданина Матрена Алексеевна Винокурова билигин да оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр сүбэ-амба биир, күүс-көмө буола олоор.

Дьэ, ити курдук, 1950 с. дьоллорун холбообут Винокуровтар сиргэ кэлбит аналларын толору тотордулар. Быйылгы Кыайыы 65 сылыгар, Учуутал сылыгар кинилэр ааттарын ахтан-санаан аһар ытык иэспит буолар.

Эрчим БАҔЫЛ Хатырык

Дмитриева Санааһа ыллылар. Гран-при хаһаайыһынан Павлов Алгыс буолла. Бөлөһүнэн хомуска торооччуларга Партизантан Соловьева Г.М. салайааччылаах «Күүрөгэй» бөлөх бастаата, иккис миэстэни Модуттан Гуляева М.С. салайааччылаах «Хомусчаан» бөлөх ылла. Үһүс миэстэҕэ «Үрүйэчээн» бөлөх тигистэ.

Биирдиилээн кыттааччыларга Дмитрий Иванович анал сертификатары туттарда. Билиги бу күрэххэ баран, үгүс үтүө санаалаах төнүннүбүт. Хомус тыаһын дыккити эйгэтин өссө күүскэ сүрэхпитигэр интэринэн каллибит. Ити иһин салайааччыбытыгар Дмитрий Ивановичка бөлөхтү аатыттан улахан махталбытын тиэрдэбит. Элбэх ычаты кэрэ эйгэтигэр уһуйаргыны сыаналыбыт.

Саша СОФРОНОВА, ХАСФЛ, 8 «а» кылаас, «Репортер» түмсүү

Учуутал идэтэ олус бочуоттаах уонна эпитетинэстээх. Эн билиин, кыһамнын, айымнылаах үлэн иһинэн сүүһүнэн оҕо-ыччат итиллэн, үөрэххэ бастакы акылааты түһэриэр. Аныгылы өйдөбүлүнэн «оскуола — сирмайгы фабрика, үөрэххэ-сырдыкка сирдиир бастакы күннээх дьэбит» буолар.

«Олох — тапталтан саҕаланар» дииллэрин курдук, бу сиргэ баар кэрэ, үөрэх, өйдөһүү — учууталтан саҕаланар. Учуутал, иитээччи кийи дууһатын композитора, кийи хас биридди оҕо тус-туһунан кэрэ мелодиялаах симфония айар. Кийи айар дьобурдаах, үрдүк культуралаах, кинг билиилээх, үтүөнү эрэ үрдэтэр сырдык тэрчилээх кийи. Учуутал оҕо кистэнэ сытар дыктылээх талааны, ураты дьобуру уһугуннарар уонна ону сайыннарар. Оҕо үөрүүтүн, кийи хомолтотун тэнгэ үллэстэр, кийи сыһатын бэйэтин алҕаһынан, кийи ситиһиитин улахан кыайыынан ааһынар эрэ кийи — дьын учуутал! Оскуолаҕа үөрэммит үгүс дьон «үчүгэйи барытын учууталтан ылбыһпыт» дьээн биир санаанан этээччилэр. * * *

Быйыл — Учуутал сыла! Быйыл — Улуу Кыайыы 65 сыла! Ити темаларга дьүөрэлээн хас оскуола аайы араас тэрээһиннэр ытыгылаллар. Ол курдук Көбөкөн орто оскуолатын методическай холбоһуктара биир-биир араас тематическай мероприятиялары былааннарыгар киллэрэн үлэ ыталлар эбит. Олортон естественнай-историческай методическай холбоһугун инициативатынан (сал. Зырянова В.А.) Н. Рыкунов аатынан кийи библиотекаҕа тыыл уонна педагогическай үлэ ветерана Ермолаева В.В. аһамыт «Махтал эйиэхэ, манҕайгы учуутал!» дьээн истин-иһирэх ахтыгылаах көрсүһүү буолан ааспыта. Манна ыраахтан-чугастан манҕайгы учууталларын чиэсти, кийи үрдүк аатыгар сүгүрүйэ, сиздэрэи сибэкки туурудаах, махтал тыллары аһы 35 сыл устата үөрөһүт араас көлүөнэ оҕолоро каллибит. Эҕэрдэҕэ Көбөкөн оскуолатыгар бииргэ үлэлэбит коллегалара, төрөппүт оҕолоро, сиэннэрэ кыттыгылар.

УЧУУТАЛ ҮРДҮК ААТЫГАР СҮГҮРҮЙЭН

Таптыыр, ытыгылыыр учууталыт Варвара Васильевна 76-с хаарын уулларан эрэр. Бу истин көрсүһүүттэн долгуйан, үөрэн, сүөм үрдээн кэпсэтигэ кыттыста, ол саҕанаагы кэмнэртэн сырдатан, чуолкайдаан биэрдэ. Экранга учууталыт, коллегатыт биографиятын, оскуолаҕа хаартыскаларытын көрөн өссө астыныбыт, кийи туһунан урут тугу билбэтэхпитин билистибит. Учууталыт сэрии саҕаланар сылыгар 7 саастаах оҕо. Сэрии кэмнээҕи оҕолор үөрэнэ-үөрэнэ дьоннорун кытта Кыайыыны чуҕаһатан туох үлэ, сорууда көстөрүнэн күүс-көмө буолбуттара. Кинилэри билигин «оонньооботох оҕо саастаах Ытык дьоннорбут» дьээн ааттан туран, ветераннар сэбиэттэрэ, үлэлэбит коллективтара умнубакка араас аралдытар мероприятиялары ыталлар, кинилэри чиэстиллэр.

Варвара сэри кэнииттэн дьэ, нус-хас оскуолаҕа үөрэнэн, онтон Дьокуускайдаагы педучилищени үөрэнэн учуутал идэтин ылар уонна 1957-1958 үөрэх сылыгар Арбын начальнай оскуолатыгар кэлэн үлэтин саҕалаабыта. Мин, кэпсиир кийи, оччолорго 4-с кылааска үөрэнэр эдим, оскуолабыт малокомплект буолан билигин кытта 2-с кылаас оҕолорун үөрөһүт уонна пионер баһаайытаабыта. Уһун, көнө уңуохтаах, спортивнай көрүнгнээх, турбут-олорбут, сытыгы-хотуу кыһы үөрэнээччилэр, олохтоох ыччат, төрөппүттэр бары сөбүлэһиппит. Уруктара да сэргэҕэ, төһө да болҕомтото суох үөрэнээччини «уһугуннарар», билиигэ тардыһар гына үөрэтэрэ. Билиги бары иитэр үлэҕэ, пионерскай хамсааһынҕа кийи салалтатынан өрүкүчүйэн олооробут.

Арбын оскуолатыгар үлэлиир сылларыгар Арбын нэһилиэгин биир бастыҥ ыччата, үлэһитэ Иванов Николай Иннокентьевичтыын ыал буолбуттара. Оҕолоро билигин бары идэлээх үлэһиттэр: Раиса — Намга кийи библиотека библиокара, кэргэннээх, оҕолордоох, Сардаана — Уус-Алдан Боронугар «Уолан» гимназияҕа нуучча тылын учуутала, кэргэннээх, оҕолордоох, Клара — Нам 1 N-дээх оскуолатыгар психологынан үлэлиир, аймактарын көмөтүнэн дьэ туттан ийэтин кытта Намга олоор, Катя — Дьокуускай куоракка «Айыы кыһата» дьээн сахалы оскуолаҕа кыра кылаастары үөрэтэр, кэргэннээх, оҕолордоох. Ити да холобуртан көрдөххө «Учуутал — Ийэ» үлэтин төрөппүт оҕолоро кэрэхсээн, кийи туйаһын хатаран Учуутал үрдүк аатын түһэн биэрбэттэр. Өссө биир кэрэхсэбиллээҕэ, Варвара Васильевна 35 сыл устата үөрөһүт оҕолоро үгүстэрэ «учуутал» идэтин талбыттар уонна учууталларын наставник онгостон ситиһилээхтик үлэлиилэр. Кийи үөрөһүт оҕолоро учууталлара такайбытын курдук бары олоххо суолларын булан, дьулуурдаах-дьаныардаах үлэһит, ытыктанар ыал төрдө буолан олордолор, төрөбүт дойдулара сайдарын туһугар үлэли-хамсыы сылдьаллар.

Варвара Васильевна улахан кыһа Раиса Николаевна тэрийэччилэргэ уонна бииргэ үлэлиир кийи библиотека администрациятыгар, үлэһиттэригэр күүс-көмө буолбуттарыгар барҕа махтал эттэ уонна барыларыгар аман буолууну, үлэҕэ-олоххо үрдүк ситиһиһиэри багаран туран, кинг саалаҕа бэлэмнэммит баай-минньигэс астаах фуршетка ынҕыран балтыларын кытта ыалдыттары итии үүттээх чэйинэн күндүлээтилэр. Манна салгы истин кэпсэти, ырыа-тойук салданан бара турда. Бүтэһиккэ, учууталлар дьаалыбытынан бу ытыгылыт тэрээһини ырытаммыт «5» сыананан бэлиэтэтибит уонна бу кэрэ-бэлиэ түгэни бэлэхтэбит, оонньооботох оҕо саастаах бастакы учууталытын Варвара Васильевнаны үөрдүбүт, барыбытын көрсүһүннэрибит Көбөкөн орто оскуолатын администрациятыгар, инициативалаах методическай холбоһукка барҕа махталбытын уонна инникитин да үлэлэригэр ситиһиһиэри, чэгийн буолууну, дьолу баҕардыбыт. Кэнэҕэһин да маннык өрөгөйдөөх тэрээһиннэр дьону үөрдэ, сомоҕолу турдуннар!

Е.А. ЛУКИНОВА (СЛЕПЦОВА), Варвара Васильевна бастакы үөрэнээччигэ, Модут нэһилиэгин бочуоттаах гражданина

Кэрэ эйгэтигэр
ҮТҮӨ САНААНАН ТӨНҮННҮБҮТ

Партизан нэһилиэгэр Кыайыы 65 сылыгар аналлаах, ССРС культуратын туйгуна, нэһилиэк бочуоттаах гражданина Кривошапкин Дмитрий Иванович бириинигэр оскуола оҕолоругар улустастаах улахан хомус түһүлгэтэ буолан ааста. Оһно элбэх нэһиликтэртэн, Модуттан, Аппааньттан, Намтан, Хамаҕаттан уонна Партизантан хомус тардар талааннаах оҕолор мунуунулар. Араастык хомуһу дьүрүлэтэн тардаллар эбит.

Билиги, Хамаҕатта саха-француз лицейин оҕолоро, Охлопкова Ньургуйаана, Колесова Кристина, Мордосова Надя, Софронова Саша буоламмыт, эмиэ көхтөөхтүк кыттан кэлибит. Хомуска уһууааччыбыт Кривошапкин Дмитрий Иванович буолар. Кийи билигин нэдиэлэҕэ биридэ Партизантан кэлэн тойукка, хомус тардарга, олонхо толорорго дьарыктыыр. Билиги икки 8-с кылаас оҕолоро

мустан бөлөх тэриммиппит. Бу күрэххэ бөлөхтү саҕа бастакы тахсыта буолла. Күрэх икки түһүмэхтээх этэ. Бастакы түһүмэххэ биирдиилээн толороччулар тахсыбыттар. Музыка доһуһуолаах, көтөр-сүүрэр саҕатын үтүктэн тыһаһыттарга, истээччилэр олус сэнээрбиттэрэ.

Иккис түһүмэххэ бөлөхтөрүнэн тахсыбыттар. Биир бөлөххө саамай элбээбитэ уонтан тахса кийилээх.

Биирдиилээн толороччуларга: улахан сүһүөхтэргэ — бастакы миэстэни Партизантан Соловьева Аня (сал. Гуляева А.Е.), кырларга эмиэ Партизантан Яковлев Кеша (сал. Соловьева Г.М.) ыллылар. Улахан оҕолорго — иккис миэстэ Намтан Бубякин Егор, кырларга — Партизантан Кривошапкина Алена буоллулар. Үһүс миэстэни: улахаттарга — Партизантан Маша Турантаева, кырларга —

Ыччаттарбыт уоттаах сэрии туһунан

Ыччаттарбыт уоттаах сэрии туһунан

Ыччаттарбыт уоттаах сэрии туһунан

ӨЙТӨН СҮППЭТ КЫТААНАХ СЫЛЛАР

Эбэлээх эһэм оҕо саастара сэрии кэмигэр, оччотооҕу аастуор олоххо ааспыт. Аччыктааһыны, тонууну-хатыны эттэринэн-хааннарын билбигтэрэ. Ол эрэри үлэни-хамнаһы кыайар эдэр дьон буолан, тыйыс тыыл үлэтин тулуйбуттара.

Хос эһэбит Филатов Николай Афанасьевич 1918 с. ыам ыйын 22 күнүгэр Күнээйи нэһилиэгэр Таатта оройуонугар колхозтаах дьиз кэргэнгэ төрөөбүтэ. Черкөөх 7 кылаастаах оҕолорун ситиһилээхтик бүтэрэн, Дьокуускайга тыа хаһаайыстыбатын техникумугар зоотехник идэтигэр үөрэнэ киирбитэ. Ол эрэри ыалдьан, ситэ үөрэммэккэ дойдутугар тахсыбыта. «Бойобуой» колхозка араас үлэттэн саҕалаан хонуу биригэдьиригэр үлэли сырыттабына, Аҕа дойду сэригэ саҕаламмыта. Үлэни-хамнаһы кыайар сытыы-хотуу эдэр кинини 1942с. сэттиннигэ Ааллаах Үүнтэн таһаҕас таһытыгар анаан ыспыттарта. Эһэм 1946 с. диэри 5 сыл тохтоло суох бу уустук, элбэх саҕабылы, тулуурдуу эрэйэр үлэҕэ харыстаммакка үлэлээбитэ.

Сэрии кэнигиттэн «Бойобуой» колхоз бэрэссэдээтэлинэн, сельсовет эскирэтээринэн үлэлээбитэ. Черкөөхкө олорон, кыайарын барытын үлэлээн, 70 сааһыгар тохтообута. Эһэм 50-тан тахса сыл илиитин араарбакка үлэлээн «Ленини 100 сааһа», «Үлэ ветерана» мэтээллэринэн, «Пятилетка ударника» бэлиэтинэн, элбэх бочуотунай грамоталарынан, махтал суруктарынан бэлиэтэммитэ.

Ааллаах Үүнтэн таһаҕаһы таһы үлэтэ 20 сыл устата бар-

быта. Бу кэмгэ Таатта улууһунтан дьон чулуулар, эр санаалаахтара оҕолорун-урууларын хаалларан, бэйэлэрин харыстаммакка уһун, уустук айанна туруналлара. Сэрии кэминээҕи кытаанах, сылаалаах үлэ соду-

луттан, биллэн турар, элбэх киһи үйэтэ кылгаатар...

Оттон эбэм Акулина Михайловна Филатова Таттынской нэһилиэгтэн төрүттээх. Кини 1919 с. кулун тутар 8 күнүгэр төрөөбүтэ. Кыратыттан кытыгырас, бэйэтин кыанар, доруобай буола улааппыта. Ытык-Күөл оҕолорун 5-с кылааһы бүтэрбитэ. «Ворошилов» аат. колхозка үлэли сырыттабына сэрии саҕаламмыта. Эр дьон сэригэ баран, колхоз кытаанах үлэтин эдэр кыргыттар, дыхталлар үлэлиллэрэ. Аччык аңардаах сылдьан, Кыайыы туһугар түүннэри-күннэри үлэлиллэрэ. Сэрии кэмигэр эр дьону солбууан тимиэр көлөтүһүнүн үлэни кыайар кыргыттарга туттарбыттар. Эбэм үөрэнэн тырахтарыыс буолбута. Оччолорго маһынан оттуктанар, тимиэр көлүһүлээх тыраахтар

этэ. Колхоз төһүү үлэһиттэрэ, тырахтарыыс кыргыттар, кыһын от, мас тийээн ыарахан үлэһиттэрэ. Саас бурдук ыһытыгар, сайын окко, күһүн хомуурга күүстэрин харыстаабакка Кыайыы туһугар туруулаһан үлэлээбиттэрэ.

1944 с. эбэбин сааскы ыһыыга «Бойобуой» колхозка көмөҕө ыыппыттар. Оччолорго эһэм Ааллаах Үүнтэн кэлэн бу колхозка ыһыы үлэтин салайара. Кинилэр манна билсэн ыал буолбуттар.

Эбэлээх эһэм сэрии алдьархайын эттэринэн-хааннарын билбит, Кыайыы туһугар сэмэй кылааттарын киллэрситбит Таатта улууһун биригэдьиригэр кырдьаҕас, ытыктанар ыаллара этэ. Улуус Бочуоттаах кинигэтигэр киирбиттэрэ. Кинилэр 8 оролонон барыларын ыал оҕортообуттара, 23 сиэн, 19 хос сиэн тапталаах дьоно. Мин ийэм З.И. Пинигина төрөппүттэрин туһунан маньык ахтар: «Ийэлээх аҕабыт биһигини өй-санаа, эт-хаан өттүнэн сайдыылаах буоларга, дьону-сэргэни ытыктыгыра, харыстыгыра үөрэтэллэрэ. Сайын аайы биригэ оттуурбут, сир астыырбыт, балыктыырбыт. Аҕабыт атынан тийэс сылдьан оҕо сааһа хайдах ааспытын кэпсирэ. Ол да иһин буолуо, бары эйэлээх, ханьык да үлэттэн толлубат буола улааппыттар. Бары үөрэхтээх, үлэһит дьоммут. Ким учуутал, ким медик. Оҕолорбутун, сиэннэрибитин үлэни өрө тутарга үөрэтэбит, иитэбит».

Биһиги эбэбинэн, эһэбинэн киэн туттабыт. Кинилэр курдук үлэһит, чиэһинэй, ытыктанар дьон булуохпутун баҕарарбыт.

Таяя ПИНИГИНА, 1 Хомустаах Хаартыскаҕа: эбэлээх эһэм сиэннэрин кытта

УМНУМУОБУН

Саныбын мин өрүү Умнуллубат сэриини, Ойдүүбүн ити ыар кэм Олохпутун аймаабытын. Хас саха киһитин Хаанынан ытаппытын, Олобун толук уурбут Сарбыллыбыт эдэр саастарын. Ким умнуобай, кинилэри, Кыайыыны уһансыбыт, Бу дьолу бэлэхтээбит Бэтэрээн дьоммутун.

Ксюша ОЛЕСОВА, Хамаҕатта орто оскуолата, 8-с кылаас

САҔА САЛЛААТА

Эдэркээн саҕа уола Дойдугун, норуотун туһугар, Өстөөбү утары охсуһа Барбыта фронтта. Уоттаах сэрии толоонугар Саха хорсун саллаата, Ийэ дойдугун көмүскээн Олобун толук уурбута.

Ариан ИВАНОВ, Хамаҕатта орто оскуолата, 7-с кылаас

КЫАЙЫЫ ӨРӨГӨЙӨ

Сайынны чуумпу сарсыарда Айылҕа уһуктан эрэрэ, Сиккиэр тыалтан суугунаһа Турбуттара эдэр хатынчааннар. Арай, хотой кыыл тугу эрэ сэрэйдэн Ыраахтан кистиирэ иһилибитэ, Бу кэмгэ фашистар Дойдуга сэриинэн түспүттэрэ. Өстөөбү утары сэригэ Сэбиэскэй ыччат турда, Фашиһы самнарар туһугар Дьоруойдуу турунна. Ыам ыйын күлүмнэс күнүгэр Өстөөбү сэриинэн кыайдылар, Рейхстаг куполун үрдүгэр Кыһыл былаах тэлээрдэ.

Айтал ЯДРИХИНСКАЯ, Хамаҕатта орто оскуолата, 8-с кылаас

БАР ДЬОММУТ ЭРЭЙИН УМНАРБЫТ САТАММАТ!

Кыайыыны уһансар туһугар Кыраальын туруммут киннэри, Алдьаныы-кээһини күөнүгэр Аччыгы-тонору умнары Бар дьоммут көрсүбүт эрэйин Уһуукутаах ол сэриу сылларын, Маньык кэм кэлбэтин туһугар Эйэни көмүскүүр наадатын Умнарбыт букатын сатамMAT!
(М.И. Касьянова, тыыл ветерана, Хамаҕатта)

Улуу Кыайыы 65 сыла үүннэ. Ол аайы сэрии алдьархайа харахтар көстөрө дылы. Ол уоттаах сэриини дьон хайдах тулуйбута буолуой, ким тугу санаабыта буолуой? Кыайыы буоларын туһугар ким барыта туруммута: оҕо, дыахтар, эдэр кыыс.

Мин хос эбэм, олаата Алена Афанасьевна ийэтинэн эбэтэ, Винокурова Ульяна Григорьевна сэрии саҕалаанытыгар 15 саастаах кыыс оҕо эбит. Мин кинини тыыннааһын көрбөтөбүм, хос эбэм 57 эр саастааҕар 1982 с. ыалдьан олохтон туораабыт. Онон хос эбэм туһунан ийэм уонна эбэм кэпсээннэригэр билэбин. Эбэм хос эбэм хаартыскаларын, колхозка үчүгэй үлэтин иһин ылбыт грамоталарын көрдөрөр, тугу билэрин кэпсир.

Хос эбэм оччолорго Уһун Ылдьаана дьон ааттааҕа, үрдүк көнө унуохтааҕа, уһун хара суһуохтааҕа, сырдык хааннааҕа, сүһүөхтээх муруннааҕа. «Ленин» колхозка үлэлиирэ. Сэрии, суг ыарахан сылларыгар эр дьону солбууан улахан кыргыттар ахсааннарыгар киирэн туох баар үлэни барытын толороллоро. Сааскы ыһыы үлэтигэр атынан сылдьара, күһүн хомуур үлэтигэр бурдук баайара. Үлэһит дьону аһааары ыраах Лаабыда дьон күөлгэ мунхаҕа сылдьара. Оо, онно төһө тонмуттара, сылайыттарга буолуой? Аны атынан от-мас тийэйиитэ биригэдьиригэр ыарахан үлэ.

Ол туһунан билэбин 80 саастаах Макар Жирков «Энсиэли» хаһыакка (21.02.2006) суруйбута баар: «Кыһын. Тымныы бурҕачыйар. Сарсыарда эрдэ, хараҕаҕа, Намҕа оскуолаҕа үөрэнэ такынай-аниһэбин... Иннигэр утары аттаахтар иһэллэр. Баладьыс уонна Уһун Ылдьаана эмиз оройуонтан иһэллэр. Суох. Суох. Оройуонга ыалга күүлэй-дээн буолбатах. Ыстаттан мас тийээн киллэрэн баран дьыллээн элбэттэрэ. Кинилэр эбит. Устүү аттаахтар. Көтөл аттара үөрүйэх буолан, улгунук сиэнэ танкысаттаһаллар». Итини таһынан билэбин дьон таскысаттаһаар уһун мыраантан тутуу маһын хас эмэ атынан тийэйэллэрэ хайдах-

таах курдук ыарахан үлэһиттэр?! Оннооҕор кыргыттарга аты кытта айаһаталлара үһү. Бу кутталын, биһиги акка олоро да иликпит. Ол барыта кырыыстаах сэрииттэн, сэрии содулуттан.

Хос эбэм аах Кыайыы күнүн саас ыһыы кэмигэр көрсүбүттэр. Ол күн оруобуна кириэстэр ыһыыларын түмүктээбиттэр. Үөрүүлээх сонуну истэт да, аттарын дугатын кыһыл таһаһынан киэргэтэн, кыһыл былаах илиинэн Арыы Тиит биригээдэтигэр көмөлөһө ыстаннарбыттар. Үөрүү бөҕө буолбуттар! Ол күнтэн ордук дьоллоох кинилэргэ ама баар үһү! Төһө эрэ кэтэстилэр ол күнү, дьоннорун, доготорун!

Хос эбэм барахсан кыыс оҕо кыаһын таһынан үлэлээн эрдэ ыарыһах буолбут. Арай ону толуйар сэрии кэнигиттэн «Килбиэннээх үлэтин иһин» дьин Сталин мэтээлинэн уонна Кыайыы 30 сылыгар үбүлүйдээх мэтээлинэн наҕараадалааммыт. Ону таһынан 1941-45 сс. Аҕа дойду Улуу сэриитигэр кытыгыт бууйуннарга, тыылга Кыайыыны уһансыбыттарга аналлаах «Мэнэ Таас» кинигэҕэ, Хамаҕаттаҕа пааматынньыкка аата киирбитин билэбин, эбэм көрдөрбүтэ. Билигин кини баара буоллар 85 саастаах тыыл ветерана буолуо этэ...

Сэрии кэнигиттэн хос эбэм Ульяна Григорьевна наар колхозка дояркалаабыт, оччолорго 3-с биригээдэҕэ. Доярка өрөбүлэ, сыннылана суох үлэтин истэн билэтин билиги сатаан да санаабаппыт. Уһун кыһыны быһа 20-лии ынаҕы илиинэн ыан, уулаһан, аһатан, ныйрэй көрөн, саах таһааран. Оттон сайын сайылыкка көһүү үөрүүтэ. Бардылаах дьин сайылыкка хос эбэм улахан балаһанга хас эмэ дьукаах ыал бэрт үчүгөйдик олороллоро үһү. Хос эбэм өр сылларга бастын үлэтин көрдөрөр грамоталар бааллар, ону таһынан 1965 с. «Лучшая доярка Якутской АССР», 1968 с. «Отличник социалистического соревнования сельского хозяйства РСФСР» дьин ааттары ылбыт сибидиэтэлиститбэлэрэ бааллар. Өссө эмиз үчүгэй үлэтин иһин биэрбит сыаналаах бэлэхтэрэ — илигит кэтэр кыһыл көмүс чаһы баар. Ону эбэм олус харыстаан илдьэ сылдьар.

Элбэх дьон ортогугар мин хос эбэм Винокурова Ульяна Григорьевна эйэлээх олох кэлэрин туһугар күүһүн-кыаһын ууран, бары ыарахаттары тулуйан Улуу Кыайыыны уһансыбыта. Умнуо суохтаахпыт кинилэри, махтаных тустаахпыт кинилэргэ!

АММОСОВА Лида, Хамаҕатта саҕа-француз лицейин 6-с кыл. үөрэнээччитэ

СЭРИИ ХАҔАН ДА, ХАННА ДА БУОЛБАТЫН!

Улуу Кыайыы 65 сылын көрсө үгүс көрсүһүү, ахтыы күннэрэ тиһигин быспакка ытылыһыһылар.

Мин хос эһэм Новгородов Иван Федорович туһунан кэпсирбим. Кини Аҕа дойду сэриитин кыттыылааҕа — орденосеиц снайпер. 1914 с. Нам улууһун Үөдэй нэһилиэгэр Федор Матвеевич, Мария Гаврильевна (Черноградская) Новгородовтар дьиз кэргэттэригэр, бизс оҕолоруттан иккис оҕонон күн сиригэр көрбүт. Эһэм Иван Федорович Дьокуускай куоракка рабфакка үөрэнэ сылдьыбыт. Дойдугар колхозка суотчутунан үлэлээбит. Ликбезкэ дьону ааҕарга-суруйарга үөрөппит. Уруккунан түөрт кылаас үөрэхтээх эбит. Ахсааны үчүгөйдик суоттуур, нууччалыы кэпсэтэр, ааҕар-суруйар эбит. II Үөдэйтэн төрүттээх Александра Михайловна (Прибыль) кытта холбоһон ыал буолан сэрии иннинэ икки оҕоломмуттара. Хос эбэм 1916 с. төрүүх, билигин сааһа 94-дэ. Нам 1 Хомустааҕар олорон. Эһэм 1942 с. Үөдэй нэһилиэгиттэн Кыһыл Армия кэпкэтигэр ыгырыллыбыт. Челябинскай уобаласка байыаннай бэлэмнэни үөрөһүн баран сержант званиелаах сэрии толоонугар барбыт. Хайһынардыгыттар биригээдэлэригэр сылдьыбыт. Кини быраата Роман Федорович кэпсэнигиттэн:

«Өлөр өлүүттэн иэйиэхситим быһыһабыта, иккиэ буолан икки окуопаны хастан холлороонунан холбообуһу, онтон доборум окуопаны атаһаһаҕа эппитэ, сөбүлэһэн атаһастым. Ол кэмгэ өстөөх минометунан ытыгалаата. Минэн мин урукку окуолабар оруобуна кэлэн түстэ. Көрдөһөн көспүт доборум күдэгинэ көтөөхтөөбүтэ. Саһан сытан хааны тоҕор өстөөх снайперын булан суох гынарга сорудах биэрдилэр. Чуннаан-чуннаан утарылаһааччы алдыаммыт таанка иһигэр хоргойон сытан бултаһарын быһааран биридэ ытан анараа дойдуга атаарбытым».

Хос эһэм балтараа сыл уоттаах сэриигэ снайперынан сылдьан 27 ниэмэһи, ол иһигэр икки өстөөх офицерын «бултаабыта». Кини Днепр өрүскэ сэриилэһэ сылдьан атаһар бааһыран госпитальга сытан эмтэнэн баран, дьонугар (ол саҕана Сангаарга хос-хос эһэм Федор Матвеевич булчуттары, балыксыттары арыалыгар үлэ фронтугар үлэлиирэ) Сангаарга 1945 с. икки баттыктаах инбэлиит буолан кэлбит. Улуу Кыайыыны 1945 с. ыам ыйыгар Сангаарга олорон көрсүбүт. Сэрии бүппүтүн кэннэ дойдугарыгар төннөн кэлэн Улан-Үдэҕэ кыылы итии курсугар үөрэммитэ. Иркутскайтан килиэккэлээх хара саһыллары аралан «Нам» совхозка, Үөдэй нэһилиэгэр, кыыл иитэр ферма сэбиэдиссэйинэн, кэлин олобун бүтэһик сылларыгар дьэри түүлээх туттааччынан (охотовединан) үлэлээбит. Кини наҕараадалааммыт «Кыһыл Сулус» уордына, «Снайпер» дьин бэлиэтэ билигин да хос эбэбэр бааллар. Хос эһэм бэйэтэ туруулаһыт эйэлээх олобор өссө да олоруох киһи суох буолбута. Маньык кырыктаах, үгүс алдыатылаах сэрии ханан да буолбатын!

Эһэм Иван Федорович Новгородов Улуу Кыайыыны аҕалсыбыта, эйэлээх олобу туруулаһыта биһиэхэ сиэннэригэр, хос сиэннэригэр өйдөбүннүк буолуоҕа. Кини туруулаһыт олобор биһиги олоборбут, айабыт, тутабыт, кини олоботоох олобун биһиги салгыбыт.
НОВГОРОДОВ Федя, гимназия 9-с кыл. үөрэнээччитэ

Күннэтэ көрөр дьоммут

ДЬОРУОЙ ИЙЭБИТ — БИИГИ СУОЛДЬУТ СУЛУСПУТ!

PDF Compressor Free Version

Төрөөбүт дойдуга таптал-Ийэбэ тапталтан саҕаланар. Киһи буолуу ийэттэн саҕаланар. Ийэн эйэбэс өйдөтөр санааларын, сымнаҕас имэрийэр ыгыстарын сылааһын киһи олоҕун устата сүрүбэр илдьэ сылдьар. Сырдык санааны ийэ күөдүбүт, оннук сүдү оруоллаах-эйэбэс эбэ, ийэ барахсан!

Сахаларга олус бэргэн, дин ис хоһоонноох «Бал-ийэтинэн» диин этии баар. Ол аата ойдоох, үтүө санаалаах, үлэһит ийэлээх ыал олон-охтон биэрбэт, хайаан да дьон-сэргэ билинэр ыала буолар. Иэриэмэ дьэ, аал уот, киһи төрдө барыта ийэттэн саҕаланар. Сахаларга былыр-былыргыттан элбэх оҕолоох тус-бас ыалы ытыктыыллар.

Биир оннук күн күбэй Герой-ийэ биһиги тапталлаах ийэбит Анастасия Семеновна Ядрихинская Нам оройуонугар Көбөкөнгө олоһор. Ийэбит оҕолорун барыларын дьону ытыктыырга, үлэни, айылҕаны, олоҕу таптыырга, киһи-киһитэ буолан улааталларыгар бэйэтинэн үтүө холобур буолан иитэлээтэ. Айылҕаттан улахан талааннаах норуот педагога буоларын бэйэтинэн көрдөрдө.

Ийэбит 1940с. бэс ыйын 23 күнүгэр ыһыах саҕана Нам оройуонун Көбөкөн нэһилиэгин Фрунзе учаастагар холкуоста-

ах дьэ кэргэннэ төрөөбүтэ. Сэри кэмигэр бүрүүкээн ааспыт сут-кураан сыллар киһини-сүөһүнү кыпчылар кыһалҕаларын — ачыктыгыры, тонору-хатары кыратыттан билэн улааппыта. Анастасия Семеновна Нам оройуонун Хамаҕатта нэһилиэгин сэттэ кылаастаах оскуолатын бүтэрэн баран, онтон 1964с. Төҥүлүтээҕи СПТУ санитарнаар салаатын бүтэрэн дойдутугар кэлэн үлэтир. Кэлин оҕолон урууланан баран Фрунзега оҕо саадыгар иитэччинэн, оттон Көбөкөнгө көһөн кэлэн интернакка өр сылларга поварынан, ньээнкэнэн үлэлээбитэ.

Билигин 10 оҕону төрөтөн, иитэн барыларын орто, үрдүк үөрэхтээх араас идэлээх дьон онортообут үтүө-мааны күндү киһи, үгүс сиэн эбэтэ буолан олоһор. Оҕолорун кытта күннэтэ сибээстэһэр, сүбэ-соргу биэртэлир. Оҕолоругар амарах сылаас сыһыана, көмөтө, өйбүлэ тугунан да солбуллубат сырдык дьайыыларынан буолабылар.

Күн күбэй ийэбит-удьуор үлэһит дьонтон үөскээбит киһи. Бэйэтин дьонун олоһунан, үтүө майгытынан кимикээх барытыгар холобур буолар. Билигин да ыал буолан олоһон, киһи сүбэттэнтэ тылтыттан тахсыбаппыт. Ийэбитин суолдуйт сулус оностобут. Маамабыт киһи быһытынан кэрэ, туспа тускуллардаах.

Уопсастыбаннай-культурнай олох актыыбынай кыттыылааҕа. Үчүгэй куластаах ырыаһыт. Дьонно-сэргэбэс наһаа эйэбэс, дьон киһитэ. Лаппа сааһырахтарыгар диэри аҕабыт Прокопий Никитичтын сыанаттан түспэтэхтэрэ.

«Төлкөбүн төрүөх ыччакыттан ыйыт, кэскилгин кэнчэри оҕоһуттан көрүн» диин сахаларга бэргэн этии баар. Бу оттунэн ылан кордоххо, ийэбит оҕолоро, сиэннэрэ бары этэннэ, санаа хоту олоһоллор, үлэлиилэр, үөрэнэллэр.

Ийэбит, эбэбит оҕолоругар,

сиэннэригэр кэс тыллаах:

— Киһи үрдүк аатын ылан, бу орто дойдуга элбэх оҕолонуу дьолун анаабытыгар Дьылҕа хаммар махтанабын. Төһө да үгүс түбүк, үлэ, тийиммэт буолуу үтүрүйдэр, бары күүспүтүн, өйбүтүн-санаабытын түмэн, оҕолорбут чэгиэн-чэбдик, ыраас майгылаах, кырдыксыт, үөрэх-үлэ күннээҕи режимин кытаанахтык тутуһан, кырдыа-ҕаска — кыаммакка көмө буоларга, саҕалаабыт үлэни ситэри толорорго, туохха барытыгар эппиэтинэстээх буоларга оҕолорбутун ииппиппит. Билигин бэйэбит оҕолоргутун иитэн-үөрэтэн өссө тэнийэ-элби турун диин алгыбын, күндү оҕолорум, көмүс сиэннэриим.

Ийэбит, эбэбит 70 сааһын көрсө саамай улахан сиэнэ Кэрэллээх Васильева СГУ саха филологиятын факультетын 4 кууруһун студена «Ийэ үрдүк анала» диин «Бичик» кинигэ таһаарар сериятыгар матырыйал хомуһан «Герой ийэ Анастасия Семеновна Ядрихинская» диин ааттаах кинигэ таһаарттарда. Бу кинигэ тахсытыгар ахтыы биэрбит бар дьоммутугар махтабытын тиэрдэбит.

Таптыыр, ытыктыыр күндү киһибитин, ийэбитин, эбэбитин Анастасия Семеновна Ядрихинскаяны 70 сааскын туолбукунан ис сүрэхтитигэн эбэрдэлибит. 10 оҕону төрөтөн, көрөн-харайан атахпыттар туруоран, хас биридии бэйэбитигэр кыһамныын иһин барҕа махтабытын этэбит. Муударай толкуйгунан, күүстээх санааһынан мэлдьи холобур буолабын. Ылалдыары, кырдыары билимэ, дьол-соргу аргыстаах дьоллоохтук олоһор. Эйигин ыччаттарын ситиһиллэрэ, аймахтарын өйбүллэрэ өрүү үөрдө-көтүтэ турдун.

Оҕолорун, сиэннэригэр, кийиттиригэр, күтүөттэригэр, аймах-билэ дьонун.

Төлбүрдээх төрүөккэ баччэттэнэр

Кэ кэмэ үрэх аттыгар икки алаас баар: Улахан Өргөлөөх уонна Аччыгы Өргөлөөх. Урут Улахан Өргөлөөххө В.И. Ленин аатынан колхоз оттуур ходуһата этэ. Кыһынын Аччыгы Өргөлөөххө хас да ыал сүөһү көрөн кыстыыллар. Манна Максимов Николай - Дьалтын дьэ кэргэнин кытта сүөһү ииттэн олоһоро.

Совет председателинэн үлэлээбит, Кэбээйи киһитэ Терехов Василий Иванович биригэ хаартыскаҕа түһүспүтүн көрдөрөтүгү.

Мин санаабар Бүлүү дьоно оһол буолбут сиригэр туох эрэ бэлиэ туруоруохтарын сөп этэ. Бука, дьонноох-сэргэлээх үтүкэннээх барахсаттар саахалга түбэһэн быстах үйэлэннэхтэрэ. Онон аатта-

АТЫҤЫҤЫТ ӨРГӨЛӨӨБҮН ДЬИКТИЛЭРЭ

Аҕа дойду сэриитин кэнниттэн (сылын чопчу өйдөөбөспүн) Дьокуускай куоракка Совет салайар үлэһиттэрэ эбитэ дуу, биитэр кууруска үөрэнэн дойдуларыгар Бүлүүгэ көтөн иһэр дьон эбитэ дуу, Улахан Өргөлөөх у а тыатыгар сууллан 30-тан тахса киһи суорума суолламмыта. Ону Дьалтын улахан уола Манчаары Николаевич Максимов от тийэ туран самолет суултан түһэн ээрэрин көрбүт. Ол көрдөбүтү, туох эрэ эстэр тыас иһиллээтин кытта самолет аллараа диэки тыаҕа түһэрэ көстүбүт. «Иэдээн буолла» — дии санаан, тыаҕа самолет түспүт сири булбут, биир да тыыннаах киһи ордубатах бары өлбүттэрин көрбүт. Аллараа оройуо а Корякин Петр- Ты ырах диин киһи баран иһэрин көрсөн: «Оройуон салалтатыгар тыллаа» — диин көрдөспүтүн киһитэ туох да иһин буолумматха. Бэйэтэ киирэн иэдээннээх түбэлтэни тыллаабыт. Сураҕы истээт, Москвадан тийэ комиссия тахсан көрбүт. Москва дьоно Манчаарыны илдьэ бараары гыммыттарын буолумматха. Киниэхэ бириэмэтигэр тутта тыллаабытын иһин, оччотооҕу бэрт күндү малы «Заур» диин булт саатын бэлэхтээбиттэрэ. Летчиктар самолет туруору түһэн биир да киһи тыыннаах ордубатах, сыгытары ойууру солоһон түспүтэ буоллар, баҕар, биир эмэ киһи тыыннаах ордуо этэ диин сабаҕалаабыт сурахтаахтара.

Бу алдырхайга былдыаммыт дьону кытта биригэ кууруска үөрэммит Хамаҕатта нэһилиэгэр

ра-суоллара өйдөбүннүк мемориальной дуоскаҕа суруллан дьон-сэргэ көрө сылдьыа этилэр.

ИККИС НОМОХ

Бу Атыһыт Өргөлөөһөр, былыр дииргэ тийэ-эбит (революция будулданын саҕана) Манньыаттаах уола Никифоров Дьокуускайтан ким да билбэтинэн, чып кистэлэ инэн баайын күрэтэн араас малы-салы, аһы-үөлү кистэпитэ диин дьон көпсийлэр. Ол арааһа, кырдык быһыылааҕа. Манна оттуу сылдьан үтэлэрэ, табахтара, чэйдэрэ бүттэһин Хамаҕаттаҕа төрөөбүт Хаарыан Харах уола Дьяконов Никифор Евсеевич - Түүлээх бэрт сотору отчуттарга чэй, табах, бурдук аҕалара эбитэ үһү. Ону хантан аҕаларын төрүт эппэт эбитэ үһү. Хантан билбитэ дуу, биитэр ол кистэммит баайы булбут курдук көпсөл баар. Итини сорхотор олохтоох Дьалтын оҕоньор Максимов Николай Спиридонович билэрэ буолуо дииллэр. Ол төһөтө кырдыга, сымыйата биллибэт. Син дьон тугу эрэ билэн-көрөн көпсөл буолан тарҕанна иһи.

Дьэ, эмиэ бэйэтин туһугар дьикти. Билигин да ол кистэммит баай ити Атыһыт Өргөлөөбүн хайа эрэ аһаҕыгар дуу, булгуннаһар дуу, кистээн сытан буолуо. Ону сайдыылаах үйэ аппараатынан көрдүүлэрэ буоллар тугу эрэ булуохтара этэ. Дьэ, ити таах этэбин, итинэн ким да дьарыктаммата биллэр.

Хамаҕатта кырдыаһа Г.С. КОКОРЕВ

Улууспут биир кырдыаһас, дири историялаах нэһилиэгэр, Никольскайга бэс ыйын 5-гэр үөрүүлээх күн, элбэх ыччаты үөрэхтээх, үлэлээх, олоххо суолларын булуналларыгар алгыстаах аартык буолбут алын сүһүөх оскуолатын 80 сыллаах үбүлүөйэ буолла. Бу кэрэ-бэлиэ даатаны көрсөргө оскуола коллектива, үөрэнээччилэрэ тэрээһин үлэтин саҕалаабыттара ыраатта. Ол курдук, оскуолаларын историятын сөргүттүлэр, выпускниктарын үөрэхтэрин, үлэлэрин-хамнастарын, ситиһиллэрин ырыттылар. Ол гынан баран, оскуола араас сылларга үөрэммит оҕолорун, билигин сиппит-хоппут, республика үгүс улуустарыгар, куораттарыгар үлэти-хамсыы сылдьар дьоннорун, ситиһиллэриттэн астыналлар, инникилэригэр эрэллэрэ өссө улаатта. Ол түмүгүнэн «Оҕо саас оскуолата» диин ааттаах оскуола олоҕун, үлэтин-хамнаһын кээ ник кэпсир кинигэ таҕыста.

Үбүлүөй 11 чаастан оскуола тэлгээтигэр торжественнай линейкаттан саҕаланна. Оскуола директора Марфа Ивановна кэлбит Ыалдыттары, выпускниктары эбэрдэлээтэ. Ол кэнниттэн оскуола оҕолоро ылаан-туойан Ыалдыттары сэргэхситтилэр. Ыалдыттартан Никольскай төрүт олохтооҕо А.И. Сысолатын урут оскуолаҕа нуучча, саха оҕолоро эйэлээхтик эн-мин дэһэн олоһоруттарын, үөрэммиттэрин туһунан ахтыы о ордо. Өр сүл учууталынан үлэлээбит буолан, улууска ытыллар араас таһымнаах күрэхтэһиилэргэ нэһилиэк оҕолорун өрүү көрсөрүн, кинилэр сэргэх, ыраас сэбэрэлэрин, публика иннигэр сатаан тутталларын, бэйэлэрин санааларын сөпкө тиэрдэллэрин бэлиэтээтэ.

Кэрэ, бэлиэ түгэниэр

НЭҤИЛИЭКПИТ САЙДА ТУРАРЫГАР

Күнүс 12 чааска педогогическэй үлэ ветерана, СР үөрэбэриитин туйгуна Н.Н. Нератова кылааска киирэн «Халандаар кыһыл күннэрэ», «Сүбэ холбуката», «Кэнчээрилэрбэр бэлэх» диин кинигэлэрин презентацията буолла. Наталия Николаевна иитэр-үөрэтэр үлэтин уонна дьэ кэргэнин туһунан сырдаттыны киһини кытары уһун сылларга биригэ үлэлээбит, бодоруспут М.И. Шадрин о ордо. Нэһилиэк библиотекара Е.Р. Колесова автор туохха барытыгар сыстаһаһын, талааннааһын, айар дьөбүрдээһин кылаастык арыйда. Үөрэнээччилэр уонна учууталлар Н. Нератова хоһооннорун ааһан иһитиннэрдилэр.

Икки чаастан нэһилиэк сынньала киинигэр үбүлүөй торжественнай чааһа саҕаланна. Директор М.И. Шадрин оскуола историятыттан саҕалаан оскуола били и кэм э үлэтин-хамнаһын, иитэр-үөрэтэр хайысхаларын, ситиһиллэрин иһитиннэрдэ. Профком председателэ С.Е. Нератова профсоюз үлэтин туһунан билиһиннэрдэ. «Никольскай» МТ баһылыга Д.Г. Шелковников кэлбит Ыалдыттары эбэрдэлээтэ уонна оскуола коллективыгар сыаналаах сертификат туттарда. Оскуола төрөппүттэрин аатыттан комитет председателэ, элбэх оҕолоох, Дьэ кэргэн сылыгар аналлаах республикатааҕы конкурс кыайыылаах дьэ-кэргэн ийэтэ Н.В. Эверстова. Эбэрдэ тыл этилэр улуус баһылыгын солбуйааччы С.П. Ядрихинский, үөрэх управлениетыттан М.М. Никитина, оскуола выпускнига милиция полковнига, ветеран И.А. Аргунов. Итиэннэ А.И. Шадрин, С.А. Нератова үөрэх министерствотын махтап суруктарын, улуус грамоталарын туттардылар. Президент иһинэн дьэ-кэргэн уонна оҕо комитетын анал знагын үөрүүлээх быһыыга-майгыга оскуола директоругар М.И. Шадринга туттардылар.

Үбүлүөй саҕаланыаһыттан оскуола коллектива, «Веснянка» оҕо саада, «Намьына» вокальнай ансамбыллара, З. Нератова уонна М. Титова дуэттара, сынньала киинин үлэһиттэрэ кыттыылаах улахан концерт кииргэттэ. Концерт быһыыгар оскуола выпускниктара учууталларыгар махтааларын этилэр, сибэкки дьөрбөтүн бэлэхтээтилэр уонна үөрэммит оскуола материальной баазата ха ырыгар анаан сэмэй кылааттарын киллэрдилэр. Улуус оскуола дьондорун директордара Бөтүтэн М.М. Осипова, Нам ма нэһилиэк оскуолатыттан И.Н. Максимов, Нам иккис оскуолатыттан Н.Н. Никонова, Үөрэх кииниттэн В.П. Иванова, Нам оскуола-садыттан А.И. Иванова, Хамаҕаттан А.М. Дьяконов, Искраттан М.В. Кривоножницына, ХСФО директору үөрэх чааһыгар солбуйааччы С.М. Васильева кэлэннэр эбэрдэ этэн, үөрүүбүтүн үллэстэн да үкэстэн да бардылар.

Кизэтин бырааһынныктыаҕы банкеты оскуолабыт выпускнигата, СР үөрэбэриитин туйгуна, биллэр автор-мелодист, эбии үөрэхтэһин республикатааҕы конкурс кыайыылааҕа М.П. Хагетова илээн-саҕалаан, ылаан-туойан сэргэхтик ытта. Манна дьаһаны элбэх киһи ахтыылары о ордулар, баҕа санааларын тиэртилэр. Нэһилиэк баһылыга сүүсчөк уһаайба тү этиллээри туларын, онно сүүстэн тахса заявление киирэ сытарын туһунан биллэри о ордо уонна нэһилиэннэ элбээтэһинэ оскуола тутуллуо диин эрэлин биллэрдэ.

Ити курдук өрө көтөбүүлээхтик, дьобунаахтык, нэһилиэкпит үүнэ-сайда туарыгар, ыччаттарбыт кэскиллээх буолалларын туһугар бары биир санаалаах үбүлүөйүт түмүктэннэ. Ово бары кыаһын туһунан, ситиһиллээхтик үөрэнэригэр, тулалыыр эйгэни сөпкө өйдөөн, онтон кэрэтин эрэ бэйэтигэр и эринэригэр кыһаллан-мүһэллэн үлэлиллэр биһиги учууталларбыт, оскуола коллектива.

Е.Р. Колесова, нэһилиэк библиотекара

АҔЫҤАХ ТЫЛ МИННЫГЭС

Са а дьылтан үлэтир ИП Новгородова С.К. салайар «Партнер» хампаанньата бириэмэлэригэр үлэлэрин толорон хомуйалларын олохтоохтор хайгыыллар. Кыһы ы уонна талаан кэмигэр кэлбит бөү олохтоохтор бары тахсан дьыэлэрин таһын ыраастаатылар. Сорох ыаллар бөхтөрүн харчытын төлөспөттөр дииллэр. Кытыгы диэки олорооччуларга кыһан хампаат кырдыаһастар, оҕо хаайтаран олоһор ийэлэр бааллар. Ол иһин харчы кэлбит бириэмэтигэр эрдэ биэрэн баран, бэйэлэрэ эбэтэр көмөлөһөөччүлэрэ хомуйаллара буолар син төлөһүөхтэр этэ. Хас биридди киһиттэн 345 солк. хомуллара элбэх оҕолоох, улахан үлэтэ-хамнаһа суох ыалларга ыарахан, онон кинилэргэ чэпчэтии көрүллүөн сөп.

Үлэтир хампаанньа көмөтүнэн халаан ылбыт дьыэлэригэр өрөмүөн үлэтэ ытытылаа дииллэрин кэтэһэллэр.

Манна таарыйан эттэххэ, кыра оҕолор ооньуур сирдэрэ ханна да суох. Саатар Нам киинигэр кумахтаах, хачыаллаах э ин биир эмэ үчүгэй оҕо ооньуур плащадката баара буоллар төһөлөөх үчүгэй буолуо этэй?!

Бөһүөлэкиит иһэ, дьыбит таһа, оҕолор ооньуур сирдэрэ ыраас буоларын туһугар бары кыһалларбыт буоллар дуу?!

Т. КУЛИЧКИНА-ДЕДЮКИНА

PDF Compressor Free Version

Среда, 30 июня

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.30 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20, 04.30 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.30 Хочу знать

16.00 Т/с «Обручальное кольцо»
17.00 Федеральный судья
18.30 Т/с «След»
19.10 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Ермоловы»
22.30 Т/с «Московская сага»
23.30 Д/ф «Зов крови»
00.50 Т/с «Калифорния»
01.20 Т/с «Американская семейка»
01.50 Х/ф «Голубоглазый Микки»
03.40 Т/с «Дурнушка»

Четверг, 1 июля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.30 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.30 Хочу знать

16.00 Т/с «Обручальное кольцо»
17.00 Федеральный судья
18.30 Т/с «След»
19.10 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Ермоловы»
22.30 Т/с «Московская сага»
23.20 Человек и закон
00.50 Т/с «Калифорния»
01.20 Т/с «Американская семейка»
01.50 Х/ф «Неуязвимый»
03.40 Т/с «Дурнушка»

Пятница, 2 июля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.30 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.30 Хочу знать

16.00 Т/с «Обручальное кольцо»

17.00 Федеральный судья
18.30 Т/с «След»
19.10 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Репортаж
22.10 Д/ф «Гипнотик азарта»
00.00 Чемпионат мира по футболу 2010: 1/4 финала. Прямой эфир из ЮАР
02.00 Х/ф «Халк»
04.30 Д/ф «Фабрика слухов»

Суббота, 3 июля

05.20, 06.10 Х/ф «Рядом с нами»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.00 Играй, гармонь любимая!
07.40 Мультфильм
08.30 Умницы и умники
09.40 Слово пастыря
10.10 Смак
10.50 Д/ф «Клара Лучко. Поздняя любовь»
12.10 Х/ф «Цыган»
18.00 Средства обитания
19.00 Х/ф «Свадьба моего лучшего друга»
21.00 Время
21.15 Легенды Ретро FM
23.30 Д/ф «Звезды эфира. Зиновий Гердт»
00.00 Чемпионат мира по футболу 2010: 1/4 финала. Прямой эфир из ЮАР
02.00 Х/ф «Директор»
04.00 Х/ф «Когда звонит незнакомец»

Воскресенье, 4 июля

05.50, 06.10 Х/ф «101 далматинец»
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.50 Служу Отчизне!
08.20 Мультфильм
09.10 Здоровье
10.20 Пока все дома
11.10 Счастье есть!
12.10 Фазенда
12.40 Севастопольские рассказы
13.30 Д/ф «В логове сомалийских пиратов»
14.30 КВН. Премьер-лига
16.20 Х/ф «Суета сует»
18.00 Д/ф «Фрунзик Мкртчян. Человек с гордым профилем»
19.00 Достояние республики
21.00 Время
22.00 Большая разница
23.00 Южное Бутово
00.00 Х/ф «Двойной форсаж»
01.50 Х/ф «Портной из Панама»
03.50 Т/с «Дурнушка»

Понедельник, 28 июня

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.30 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20, 04.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.30 Хочу знать

16.00 Т/с «Обручальное кольцо»
17.00 Федеральный судья
18.30 Т/с «След»
19.10 Давай поженимся!
20.00 Жди меня
21.00 Время
21.30 Т/с «Ермоловы»
22.30 Т/с «Московская сага»
23.30 Чемпионат мира по футболу 2010: 1/8 финала
02.30 Т/с «Калифорния»
03.00 Т/с «Американская семейка»
03.30 Т/с «Дурнушка»

Вторник, 29 июня

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.30 Новости
09.05 Малахов +
10.20 Модный приговор
11.20 Контрольная закупка
12.20 Участок
13.20 Детективы
14.00 Другие новости
14.20 Понять. Простить
15.30 Хочу знать

16.00 Т/с «Обручальное кольцо»
17.00 Федеральный судья
18.30 Т/с «След»
19.10 Давай поженимся!
20.00 Пусть говорят
21.00 Время
21.30 Т/с «Ермоловы»
22.30 Т/с «Московская сага»
00.00 Чемпионат мира по футболу 2010: 1/8 финала. Прямой эфир из ЮАР
02.00 Т/с «Калифорния»
02.30 Т/с «Американская семейка»
03.00 Т/с «Дурнушка»
03.50 Бабий бунт

Понедельник, 28 июня

04.25 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Утро России
09.05 Д/ф «Судьба поэта. Лебедев-Кумач»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Райские яблочки»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Правда скрывает ложь»
22.55 Городок
23.55 Вести+

00.45 Х/ф «Три тополя на Плющихе»
02.20 Честный детектив

Четверг, 1 июля

05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Под куполом цирка. Смертельный номер»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 20.30 Вести
11.30, 14.30, 17.15 Вести-Москва
11.50 Т/с «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Райские яблочки»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Правда скрывает ложь»
22.55 Д/ф «Сожженные крылья. Предать конструктор»
23.40 Вести+

Вторник, 29 июня

04.25 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Утро России
09.05 Д/ф «Осторожно, мозг!»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Райские яблочки»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Правда скрывает ложь»
22.50 Х/ф «Курортный роман»
00.45 Вести+

01.05 Х/ф «Снайпер»

Среда, 30 июня

05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Как стать счастливым»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Райские яблочки»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30, 00.15 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Правда скрывает ложь»
22.55 Городок
23.55 Вести+

Четверг, 1 июля

05.00 Утро России
09.05 Д/ф «Под куполом цирка. Смертельный номер»
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 20.30 Вести
11.30, 14.30, 17.15 Вести-Москва
11.50 Т/с «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Райские яблочки»
13.40 Дежурная часть
14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30, 00.15 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Т/с «Правда скрывает ложь»
22.55 Д/ф «Русский Парагвай. Путешествие одного генерала»
23.55 Вести+

Пятница, 2 июля

05.00 Утро России
09.05 Мой серебряный шар
10.00 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 20.30 Вести-Москва
11.50 Т/с «Богатая и любимая»
12.45 Т/с «Райские яблочки»
13.40 Дежурная часть

Понедельник, 28 июня

10.50 Профессиональный бокс. Федор Чудинов (Россия) против Сезара Ибарры (Мексика). Трансляция из США
11.55, 14.20, 17.50, 00.10, 02.45, 06.30 Вести-Спорт
12.10, 14.40, 18.00, 21.00 Футбол. Чемпионат мира.
14.30 Вести-Спорт.
17.40, 00.00, 02.30 Вести.ру
20.10, 03.00 ЮАР-2010
00.25 Моя планета
04.25 Наука 2.0. Моя планета
06.40 Бильярд.
08.05 Легкая атлетика.
10.55 Академическая гребля.

Вторник, 29 июня

12.00, 14.25, 17.50, 00.10, 03.15, 06.30 Вести-Спорт
12.15, 14.40, 18.00, 21.00 Футбол. Чемпионат мира.
17.40, 00.00, 03.00 Вести.ру
20.10, 03.30 ЮАР-2010
00.25, 04.25 Моя планета
00.55 Легкая атлетика.
06.40 Бильярд.
08.25 Легкая атлетика.
10.45 Рыбалка с Радзисhevским
11.00 Современное пятиборье. Кубок мира. Финал.

Среда, 30 июня

12.00, 14.25, 17.50, 00.10, 04.15, 06.35 Вести-Спорт
12.15, 14.40, 18.00, 21.00 Футбол. Чемпионат мира.
17.40, 00.00, 04.00 Вести.ру
20.10 ЮАР-2010
00.25 Кубок Содружества Наций. Международный командный турнир по боям смешанного стиля
04.15 Современное пятиборье. Кубок мира. Финал.

01.35 Лучший гол ЮАР-2010
01.55 Х/ф «Разрушитель»
04.30 Моя планета
06.45 Бильярд.
08.30 Регби-7.
10.30 Волейбол.

Четверг, 1 июля

12.00, 14.25, 17.50, 00.10, 04.15, 06.35 Вести-Спорт
12.15, 18.30 Рыбалка с Радзисhevским
12.30 Современное пятиборье. Кубок мира. Финал.
13.25 Академическая гребля.
14.40 Моя планета
17.40, 00.00, 04.00 Вести.ру
18.00 Скоростной участок
18.45, 00.25 Кубок Содружества Наций.
20.00 Профессиональный бокс. Федор Чудинов (Россия) против Сезара Ибарры (Мексика). Трансляция из США
20.55, 09.45 Лучший гол ЮАР-2010
21.15 Легкая атлетика.
02.10 Х/ф «Деньги решают все»
04.30 Наука 2.0. Моя планета
06.45 Бильярд.
08.40 Профессиональный бокс. Дмитрий Чудинов (Россия) против Отиса Ченната (США), Федор Чудинов (Россия) против Шона Кирка (США). Трансляция из США
10.00 Волейбол.

Пятница, 2 июля

12.00, 14.25, 17.50, 00.10, 03.30, 06.30 Вести-Спорт
12.15, 18.30 Рыбалка с Радзисhevским
12.25 Регби-7. Кубок Европейских чемпионов
14.40, 00.25, 04.25 Моя планета
17.40, 00.00, 03.20 Вести.ру
18.00 Точка отрыва
18.45 Кубок Содружества Наций. Международный командный турнир по боям смешанного стиля
04.15 Современное пятиборье. Кубок мира. Финал.

17.00 Легкая атлетика.
21.40 Легкая атлетика.
01.30 Волейбол.
03.40 Вести-Спорт.
03.45 ЮАР-2010
06.40 Бильярд.
08.30 Профессиональный бокс. Рустам Нугаев (Россия) против Орландо Мембрено (Никарагуа).
09.20 Волейбол.

Суббота, 3 июля

11.25, 14.20, 17.50, 00.00, 03.30, 06.30 Вести-Спорт
11.40, 14.40, 18.00, 21.00 Футбол. Чемпионат мира.
13.50 Будь здоров!
14.30, 03.40 Вести-Спорт.
17.40, 03.20 Вести.ру
20.10, 03.45 ЮАР-2010
00.15, 04.25 Моя планета
01.30 Волейбол.
06.40 Дзюдо.
07.45 Профессиональный бокс. Дмитрий Чудинов (Россия) против Эдди Хантера (США), Федор Чудинов (Россия) против Михаила Любарского (Украина).
09.20 Волейбол.

Воскресенье, 4 июля

11.25, 14.20, 17.50, 00.10, 04.15, 06.30 Вести-Спорт
11.40, 14.40, 18.00, 21.00 Футбол. Чемпионат мира.
13.50 Страна спортивная
14.30, 04.30 Вести-Спорт.
17.40, 04.00 Вести.ру
20.10 ЮАР-2010
00.30 Профессиональный бокс. Виталий Кличко (Украина) против Альберта Сосновского (Польша). Бой за титул чемпиона мира в супертяжелом весе по версии WBC.
01.45 Лучший гол ЮАР-2010
02.05 «Герой-одиночка»
04.35 Моя планета
06.40 Дзюдо.
07.45 Профессиональный бокс. Фариз Касымов (Россия) против ДеМаркуса Корли (США).
08.40 Легкая атлетика.

28 июня, понедельник

18:30 «Геван»
19:00 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа
19:35 «Күнчээн»: Айыы обото
19:50 «Крупным планом» (ТВ «Хангалас»)
20:20 «Эр санааланы уруга» («Анаабыр» ТВ)
20:40 «Харах далыгар» ток-шоу
21:40 «Зарница-2010» (ТРК «Алмазный край»)
21:55 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа

29 июня, вторник

18:30 «Хотугу сулус»: Олонхо кэрэ эйгэтэ
19:00 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа
19:35 «Холумтан» («Абый» ТВ)
20:05 «Күнчээн»: Ымыычаан
20:20 «Бизнес-формула»
20:35 «Чэигэн»
21:35 «Простые истины»
21:55 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа

30 июня, среда

18:30 «Хоро уола-2010» («Борообон» ТВ)
19:00 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа
19:35 «Бирик сир»: Өтөх төнүргэстээх, алаас ааттаах... («Нам» ТВ)
20:05 Көнгүл тустууга Россия чемпионатын түмүктэрэ. Ырытыы. Аһаҥас эфир
21:00 «Аал-луук мас»: Күннэйэ Куо
21:55 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа

1 июля, четверг

18:30 «Полярная звезда»: Дневник юнкора
19:00 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа
19:35 «Дьылбам миэнэ...» М.А. Соколова («Панорама» ТВ)
20:05 Благотворительная лотерея «Тускул» прямой эфир
20:55 «Сахалыы саҕарар буоламмын...»
21:10 Ангелина Файрушина сырдык кэриэтигэр...
21:55 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа

2 июля, пятница

18:30 «Муниципалитет»
19:00 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа

14.50 Т/с «Тайны следствия»
16.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
17.35 Т/с «Дворик»
18.05 Т/с «Ефросинья»
19.00 Т/с «Слово женщине»
20.50 Спокойной ночи, малыши!
21.00 Юрмала
22.20 Х/ф «Все по-честному»
00.25 Х/ф «Смертельный номер»

Суббота, 3 июля

04.25 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Х/ф «Гость с Кубани»
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Субботник
09.00 Мультфильм
09.25 Х/ф «Неуловимые мстители»
11.20 Национальный интерес
12.15 Комната смеха
13.10 Сто к одному
14.30 Д/ф «Пугачева, Распутин... Все звезды Дербенева»
15.25 Кто хочет стать Максимом Галкиным
16.15 Субботний вечер
18.05, 20.40 Х/ф «Право на помилование»
20.00 Вести в субботу
22.20 Х/ф «Господа офицеры. Спасти императора»
00.25 Х/ф «Пивной бум»

Воскресенье, 4 июля

04.25 Футбол. Чемпионат мира. 1/4 финала. Прямая трансляция из ЮАР
06.30 Д/ф «Пес в сапогах»
06.45 Х/ф «Берегите женщин»
09.20 Х/ф «Новые приключения неуловимых»
11.00, 14.00 Вести
11.10 Неделя в городе
11.50 Городок
12.20 Х/ф «Ларец Марии Медичи»
14.20 Вести-Москва
14.30 Дежурная часть
15.00 Д/ф «Фрунзик Мкртчян. История одиночества»
15.55 Смеяться разрешается
17.50 Х/ф «Путешествие во всеобленность»
20.00 Вести недели
21.05 Х/ф «Течет река Волга»
23.00 Специальный корреспондент
00.00 Х/ф «Беги, Ронни, беги!»

19:35 «Эйгэ»: Төрүт буор ахтылбана... («Таатта» ТВ)
20:05 «Күнчээн»
20:20 «Парламентский вестник»
20:50 «Аал-луук мас»: Олонхо ыһыаҕар Сарантуяа кэнсиэрэ
21:30 «Лекарство и цены» (ТРК «Алмазный край»)
21:55 «Саха Сирэ — Якутия» Информационная программа

3 июля, суббота

18:30 «Тарбаахптыын астыахха»
19:00 «Моя школа»
19:30 «Якутия. День за днем» Информационная программа
20:10 «Истинг илдьит»
20:55 «Сардаана»
21:40 Студия «Телефильм» представляет иконописца Ирины Тимофееву
22:00 «ТВ-спорт»: Көнгүл тустууга Россия чемпионата. I ч.

4 июля, воскресенье

18:30 «Полярная звезда» телевизионный конкурс
19:15 «Пропеллер»
19:30 «Саха Сирэ — Якутия» («Чароит»)
19:50 «Репортер»: Наше здоровье (ТВ «Алдан»)
20:10 «Тыа сирэ»: СР президентин бириийигэр ат сүүрдүүтэ
21:05 «ТВ-спорт»: Көнгүл тустууга Россия чемпионата. II ч.

Проект

Решение улусного совета

О Внесении изменений
в Устав муниципального улуса

В соответствии с Федеральным законом от 25.11.2008 №222-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в связи с совершенствованием организации местного самоуправления», Федеральным законом от 25.12.2008 № 281-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации», Федеральным законом от 27.12.2009 №357-ФЗ «О внесении изменений в статью 24 Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», Федеральным законом от 27.12.2009 №365-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в связи с совершенствованием деятельности органов государственной власти субъектов Российской Федерации и органов местного самоуправления», Федеральным законом от 28.12.2009 №381-ФЗ «Об основах государственного регулирования торговой деятельности в Российской Федерации», Улусный Совет муниципального образования «Намский улус» Республики Саха (Якутия) РЕШИЛ:

1. Внести следующие изменения в устав муниципального образования:
 - 1.1. Часть 1 статьи 5 дополнить пунктом: «31) организация и осуществление мероприятий по мобилизационной подготовке муниципальных предприятий и учреждений, находящихся на территории муниципального района»;
 - 1.2. Статью 6.1. изложить в следующей редакции: «Органы местного самоуправления муниципального образования вправе решать вопросы, не отнесенные к вопросам местного значения, участвовать в осуществлении иных государственных полномочий (непереданных им в соответствии со статьей 19 Федерального закона «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации»), если это участие предусмотрено федеральными законами, а также решать иные вопросы, не отнесенные к компетенции органов местного самоуправления других муниципальных образований, органов государственной власти и не исключенные из их компетенции федеральными законами и законами субъектов Российской Федерации, только за счет собственных доходов местного бюджета (за исключением субвенций и дотаций, предоставляемых из федерального бюджета и бюджета Республики Саха (Якутия)).»;
 - 1.3. Часть 3 статьи 23 дополнить абзацем следующего содержания: «подписывает решения улусного Совета муниципального образования, не имеющие нормативного характера»;
 - 1.4. Статью 29 дополнить частью 10.1 следующего содержания: «Глава улуса представляет улусному Совету ежегодные отчеты о результатах своей деятельности»;
 - 1.5. Статью 31 дополнить пунктом 11.1 следующего содержания: «11.1) изменения порядка формирования улусного Совета в соответствии с частью 5 статьи 35 Федерального закона от 06.10.2003 №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации»»;
 - 1.6. Часть 1 статьи 33 устава муниципального образования дополнить пунктом 10.1 следующего содержания: «10.1) разрабатывает и утверждает схемы размещения нестационарных торговых объектов, в порядке установленном уполномоченным органом исполнительной власти Республики Саха (Якутия)»;
 - 1.7. Часть 4 статьи 35 устава муниципального образования изложить в следующей редакции:

«4. Избирательная комиссия муниципального района формируется улусным Советом в количестве 8 членов с правом решающего голоса, в порядке, предусмотренном федеральным законодательством.»;

- 1.8. Часть 1 статьи 43 исключить;
- 1.9. В статье 44:
 - а) часть 1 дополнить предложением следующего содержания: «Не требуется официальное опубликование (обнародование) порядка учета предложений по проекту муниципального правового акта о внесении изменений и дополнений в устав муниципального образования, а также порядка участия граждан в его обсуждении в случае, если указанные изменения и дополнения вносятся в целях приведения устава муниципального образования в соответствие с Конституцией Российской Федерации, федеральными законами.»;
 - б) часть 5 дополнить абзацами следующего содержания: «Изменения и дополнения, внесенные в устав муниципального образования и изменяющие структуру органов местного самоуправления, полномочия органов местного самоуправления (за исключением полномочий, срока полномочий и порядка избрания выборных должностных лиц местного самоуправления), вступают в силу после истечения срока полномочий улусного Совета, принявшего муниципальный правовой акт о внесении в устав указанных изменений и дополнений.

Изменения и дополнения, внесенные в устав муниципального образования и предусматривающие создание контрольного органа муниципального образования, вступают в силу в порядке, предусмотренном абзацем первым настоящей части.»;

- 1.10. В статье 46:
 - а) часть 1 дополнить словами «и, по иным вопросам, отнесенным к его компетенции федеральными законами, законами Республики Саха (Якутия), уставом муниципального образования»;
 - б) абзац 1 части 4 изложить в следующей редакции:

«Нормативный правовой акт, принятый улусным Советом муниципального образования, направляется главе улуса для подписания и обнародования в соответствии с Федеральным законом от 06.10.2003 №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации.»»;

- 1.11. Статью 47 изложить в следующей редакции: «Статья 47. Муниципальные правовые акты главы улуса
 1. Глава улуса как глава улусной администрации в пределах своих полномочий, установленных федеральными законами, законами Республики Саха (Якутия), настоящим Уставом муниципального образования, нормативными правовыми актами Улусного Совета, издает постановления улусной администрации по вопросам местного значения и вопросам, связанным с осуществлением отдельных государственных полномочий, переданных органам местного самоуправления федеральными законами и законами Республики Саха (Якутия), а также распоряжения улусной администрации по вопросам организации работы улусной администрации.
 - По иным вопросам глава улуса в пределах своих полномочий, установленных федеральными законами, законами Республики Саха (Якутия), настоящим Уставом муниципального образования, нормативными правовыми актами Улусного Совета, издает постановления и распоряжения.
 - Муниципальные правовые акты главы улуса, вступают в силу со дня их подписания, если действующим законодательством или в самом акте не предусмотрено иное.
 - Муниципальные нормативные правовые акты главы улуса, затрагивающие права, свободы и обязанности человека и гражданина, вступают в силу после их официального обнародования.»;

- 1.12. Часть 3 статьи 49 исключить.
- 1.13. Статью 56 дополнить частью 5 следующего содержания: «5. Органы местного самоуправления ведут реестры муниципального имущества в порядке, установленном уполномоченным Правительством Российской Федерации федеральным органом исполнительной власти.»;
- 1.14. Статью 65 изложить в следующей редакции:
 1. Муниципальное образование вправе осуществлять муниципальные заимствования, в том числе путем выпуска муниципальных ценных бумаг, в соответствии с Бюджетным кодексом Российской Федерации.

В соответствии с Бюджетным кодексом Российской Федерации под муниципальными заимствованиями понимаются муниципальные займы, осуществляемые путем выпуска ценных бумаг от имени муниципального образования, и кредиты, привлекаемые в соответствии с положениями Бюджетного кодекса Российской Федерации из местного бюджета от других бюджетов бюджетной системы Российской Федерации и от кредитных организаций, по которым возникают муниципальные долговые обязательства.

Предельный объем заимствований муниципального образования в текущем финансовом году с учетом положений Бюджетного кодекса Российской Федерации не должен превышать сумму, направляемую в текущем финансовом году на финансирование дефицита местного бюджета и (или) погашение долговых обязательств местного бюджета.

2. Эмитентом ценных бумаг муниципального образования выступает улусная администрация, осуществляющая указанные функции в порядке, установленном законодательством Российской Федерации и настоящим Уставом муниципального образования.
3. Предельные объемы выпуска муниципальных ценных бумаг по номинальной стоимости на очередной финансовый год (очередной финансовый год и каждый год планового периода) устанавливаются улусным Советом в соответствии с верхним пределом муниципального долга, установленным решением улусного Совета о местном бюджете.
4. В соответствии с федеральным законодательством процедура эмиссии эмиссионных ценных бумаг, включает следующие этапы:
 - 1) принятие решения о размещении эмиссионных ценных бумаг;
 - 2) утверждение решения о выпуске (дополнительном выпуске) эмиссионных ценных бумаг;
 - 3) государственную регистрацию выпуска (дополнительного выпуска) эмиссионных ценных бумаг;
 - 4) размещение эмиссионных ценных бумаг;
 - 5) представление в регистрирующий орган уведомления об итогах выпуска (дополнительного выпуска) эмиссионных ценных бумаг.
5. Кредиты муниципальному образованию от других бюджетов бюджетной системы Российской Федерации и от кредитных организаций, по которым возникают муниципальные долговые обязательства, предоставляются в соответствии с Бюджетным кодексом Российской Федерации, гражданским законодательством Российской Федерации.»

II. Главе улуса обеспечить представление документов в регистрирующий орган юстиции для государственной регистрации настоящего решения.

III. Настоящее решение вступает в силу с момента официального опубликования (обнародования) после государственной регистрации.

Глава улуса А.Ильин

Күндү балтыбытын, эдьийбитин **НИНА НИКИТИЧНА БАИШЕВАНЫ** олозун биир кэрэ-бэлэ күнүнэн — 50 сааскынан — итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Күндү киһибит, чэгийн-доруобай буол, сааһым диэн санааржаама. Талан ылбыт идэтинэн — улуу нуучча тылын үгүс оҕону үөрэтэн-такайан кэллин, ону таһынан үөрэх завуһунан үлэлээн коллективкын салайан, үгүс үлэлэри бытан кэллэҕин... Бу ыарахан үлэҕэ Эн үтүө суобастаахтык үлэлээтин, үлэлээн да турдаҕа. Үлэн үтүө түмүктэрдээҕинэн биһиги киэн туттабыт, эдэрдэргэ — биһиэхэ — үтүө холобур буолаҕын! Күндү киһибит ыарыы ыалласпатын, куруук кэрэни кэрэхэлээ диэн алҕастахпыт буоллун.

Бөтүгүн убайыг Көстөкүүн Эверстов, эдьийбит Дария Придзеникова, Ивановтар, Окочешниковтар, балтыларыг, бырааттарыг

Е.С. Сивцев-Таллан Бүрө аатынан Бөтүгүн орто оскуолатын коллектива оскуола директорун үөрэх чааһыгар солбуйааччы, СР үөрэҕиритин туйгунун **БАИШЕВА НИНА НИКИТИЧНАНЫ** 50 сыллаах үбүлүүгүнүн итинник эвэрдэлибит!

Эн сыралаах үлэҕин үрдүктүк сыаналыбыт, махтанабыт уонна чэгийн доруобуйаны, дьоллоох олозу баҕарабыт.

Оскуола коллектива

Өр сыл бииргэ ололорбут олозун аргыһын, амарах аҕабытын, эйбэс эһэбитин **ДЬЯКОНОВ НИКОЛАЙ АНАТОЛЬЕВИЧ** өрөгөйдөөх үбүлүүгүн күнүнэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт күндү киһибитигэр чэгийн доруобуйаны, улахан түбүктээх, сүүрүүлээх-көтүүлээх үлэн үрдүк таһаарылаах буоллун, ыра санаан барыта туола турдун. Дьибэҕэр-уоккара, оҕолоргор, сиэннэргэр ахсаабат кыһамныг иһин барҕа махтал буоллун уонна дьонгор-сэргэҕэр үтүө туһан хаһан да саппаһыратын, барыта баар, дэлэй тэтимгин ыһыктыма.

Кэргэниг, оҕолорун, сиэннэриг

Оскуола боруогун атыллыахпыттан күн бүгүнүгэр диэри эн-мин дэһэн үчүгэйдик санаһан, сыһыаннаһан сылдыар доҕорбутун, үөрэнэччибитин, «Энсиэли» хаһыат редакциятын печатнигын **ПЕТР АФАНАСЬЕВИЧ ЕГОРОВ** олозун биир бэлэс кэминэн — 50 сааскын туолбуккунан иис сүрэхтэн эвэрдэлибит. Биир үлэҕэ — печатник дуоһунаһыгар — отучча сыл энкилэ суох бэриниилээхтик, кичэллээхтик үлэлииргин киэн туттан бэлэтиибит, астынабыт. Баҕарабыт Эйиэхэ бары үчүгэйи, баастыг доруобуйаны.

Доҕотторун — 1978 с. «А» кылаас уонна икки учууталын

Көбөкөн нэһилиэгин убаастанар Герой-Ийэтин **АНАСТАСИЯ СЕМЕНОВНА ЯДРИХИНСКАЯНЫ** үбүлүүдэх үөрүүлээх күнүнэн — 70 сааскын туолбут күнүгүнэн — итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Элбэх оҕо-уруу дьонун ийэтэ, элбэх миннигэс сиэннэр күндүлэрин билбит дьоллоох эбээ буоларгынан биһиги бары үөрэбит, астынабыт, киэн туттабыт. Эһиги киһи быһыгынан мааны майгыгыт, истин сыһыангыт, үлэҕэ бэринигит төрөппүт, иһипит, сүһүөхтэригэр туруоргаабыт оҕолоргутугар, сиэннэригитигэр үтүө холобур буолаҕыт!

Өрүү да маннык сүбэ-ама бизэрэн, көмөлөһөн эдэрди эрчим элэйбэтигэр, сандал сааскылы сайаҕас санаагыт сайда турарыгар, күндү көмүс күөрэгэй куолаһыг өссө да сайынныг. Үтүө-мааны дьүөгэбитигэр чэгийн доруобуйаны, киэн-куон санааны, кытаанах дуулуур, тулуур, үгүс үрдүк өрөгөйү, үһүн дьоллоох байылыат олозу, сылаас санаагынан араҥаччыланан этэнгэ сырыт, үтүө санаан хаһан да уостубатын, амарах сүрэгин сылааһа уҕараабатын! Айыһыгыг аргыстастыг, изийэкситиг эргэрдэстиг!

Истин эвэрдэни кытта дьүөгэлэриг: Нам селогуттан В.Г. Павлова, Е.Т. Абрамова, Е.М. Данилова, М.М. Аргунова, Модуттан балтын С.Я. Дьяконова, Аппаанаттан Т.И. Павлова, куораттан Ф.К. Лукинова

Распоряжение
23.06.2010 N 859-р

О ЗАПРЕТЕ ПРОЕЗДА АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ ПО МОСТУ ЧЕРЕЗ РЕКУ «КЭНКЭМЭ» И ПО АВТОДРОГЕ НАМЦЫ-ХОНГОР-БИЭ

В связи с аварийным состоянием моста для переправы через р. «Кэнкэмэ», в целях недопущения чрезвычайных ситуаций распоряжаюсь:

1. С 22 июня 2010 г. запретить передвижение автотранспортных средств по мосту через реку «Кэнкэмэ» Намцы-Салбан до особого распоряжения.

2. МУП «Намавтодор» (Федоров А.С.) установить соответствующие знаки на местах.

3. Руководителям улусной газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.), Намского филиала «Нам» НВК «Саха» (Шишкин Г.П.) опубликовать настоящее распоряжение в СМИ.

4. Контроль исполнения данного распоряжения возложить на ОГАИ УОВД (Кириллин М.Н.)

Глава улуса А. ИЛЬИН

ИИРЭХ ТЫЛААР

Коллектив маслозавода от всей души поздравляет свою уважаемую коллегу **АННУ ПРОКОПЬЕВНУ БОЙТУНОВУ** с юбилеем!

Хотим поздравить с юбилеем И счастья в жизни пожелать. На жизнь не стоит обижаться, Не стоит в жизни унывать.

Ты, как всегда, полна забот, Ведь жизнь давалась нелегко. Ах, сколько трудных, тяжелых дней По сердцу Твоему прошло! Ты заслужила в жизни радость На много дней уже вперед. Так будь же счастлива, здорова И каждый день и каждый год Пусть будет все: роза, метели, Пусть будет радость и покой. А если очень будет трудно, То знай, что мы всегда с тобой.

Олозун аргыһын, аар тойон аҕабытын **ПЕТРОВ НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВИЧ**

65 сааскын туолбут үбүлүүгүнүн!

Бу бэлэс түгэн эрэ буолбатах, бу — эн дьонуннаах, сырдык олозун, Нам улуунун Ытык киһитин аатын ылбыккынан ис сүрэхтэн эвэрдэлибит!

Сыралаах үлэн сирдээхтик сыаналаммыгынан үөрэбит. Айымнылаах олозун албаннаах аартыгынан аны даҕаны ахсымык айаннаан ис диэн алгыбыт!

Кэргэниг Мария Климовна, кыһыг Наммила

Дорогие наши одноклассники **АНАТОЛИЙ ГЕННАДЬЕВИЧ И ВИКТОР СТЕПАНОВИЧ!**

Сегодня — в этот день рождения В прекрасный 60-летний юбилей Примите наши поздравления От одноклассников своих! Вы помните наши школьные года? Их не забыть нам никогда, Ведь было весело всегда. Счастливые школьные года, Вы, не вернетесь никогда! Пусть годы летят, седеют виски, Пусть доброта, внимание вдохновляют, Прекрасным будет праздник юбилейный, И пусть почаще радость доставляет Любимой мечте, надежды воплощение! Пускай всегда удача рядом будет, Дней светлых и отличного здоровья, Хорошие друзья, родные люди Поддерживают искренне, с любовью! Пусть все будет хорошо, Живите счастливо и не болейте Чтоб встретить с радостью, с душой Свой славный сотый юбилей.

Одноклассники, НСШ, выпуск — 1967 г., 10 «в» кл.

Истинник саныыр күндү дьүөгэбитин, Көбөкөн нэһилиэгэр олозор **АНАСТАСИЯ СЕМЕНОВНА БАРАМЫГИНАНЫ** 70 сааскын туолбут өрөгөйдөөх күнүнэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт чэгийн доруобуйаны, дьибэҕэр-уоккара дьоллоох-саргылаах олозу, үгүс үөрүүнү-көтүүнү! Оҕолорун, сиэннэриг тапталларынан, ситиһилэринэн арчыланан санаагыт санаан, баҕарабыт баҕарыта туоллун! Ыарыы ыалласпатын, хомолто хоммотун, дьол-соргу тосхойдун диэн алгыс тылбытын тирдэбит.

Эвэрдэни кытта дьүөгэлэриг Пассионария Алексеевна Дьяконова, Екатерина Дмитриевна Захарова, Елизавета Ивановна Находкина, Феврония Дмитриевна Потапова, Анна Тимофеевна Макарова

ВНИМАНИЮ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ ГАЗА!

Ставим Вас в известность, что утвержден ФЗ N261 от 26.11.09 г., обязывающий абонентов установить узлы учета газа. В связи с чем, необходимо подойти в кассу УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» по адресу: с. Намцы, ул. Ц. Аммосова, 7, либо дать заявление работникам УГРС на местах населенных пунктов. При себе иметь паспорт (копию) собственника, семейная справка и копии документов, подтверждающих право собственности.

С 26 марта 2010 г. УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» объявляет акцию: установка узлов учета (счетчиков) для жителей частного сектора с отопительными котлами — по 10 рублей, в случае покупки счетчиков у нас, возможны варианты продажи счетчиков в рассрочку.

Напоминаем, что оплата за природный газ должна быть оплачена не позднее 10 числа следующего за расчетным месяцем, просим оплатить задолженность. При просрочке платежей за газ более чем на 3 (три) месяца Поставщик прекращает подачу газа потребителю без дополнительно предупреждения.

Заявления и оплата принимается в кассе Намского участка УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» по адресу: с. Намцы, ул. Ц. Аммосова, 7, с 8.00 до 17.00 обед с 13.00 до 14.00. Также платежи принимают в почтовых отделениях.

Тел. для справок 41-4-93.

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

А ТА САНЬЫБЫТ, СУОХТУУБУТ...
Күндү оёбуут, сизэммит, тапталлаах көмүс чыычаахпыт Саша Ким — Сашок бу орто доңго оёбууту ачуу олунду ачытты. Саша Ким 29 күнүгэр 1 сылын туопар.

Сангардыы улаатан, сүүрэн-көтөн тулуктанан, биһигини барыбытын үөрдэн-көтүтэн иһэн, баара-суоҕа 7 сааһыгар улахан дьон эппиэтинэһэ, солуута суох сыйыһанарыттан олус хомотоохтук барбыта сүрдээх абааһа, кыһыылаах. Ылар сүтүк барыбыт сүрбүн уолутта, улаханник уйадытта, аймаата.

Сашок кулун тутар 9 күнүгэр 2002 сыллааха төрөөбүтэ. Бүкүн биһигиттэн дьоллоох ким да суоһун курдуга. Оёбуутун күүскэ таптаан, харыстанан, арыаллаан улаатыннарары испипит. Күн аайы кини кэпсээн чупчаарарын истэн дьоллонобут, кыра да ситиһилэригэр оёбутунаан тэнгэ үөрэрбит-көтөрбүт. Сашок кыра эрдэтигэр сымнаҕас, доңго-сэргэ эйбэс, үөрүннээх этэ. Үөрэххэ, билигиз тардыһылаах, олус эйбэс болпурустаах, интэриэстээх буолан үс сааһыгар буюккына барытын билэн, биз сааһыттан аахпыт. Ахсаан суоттаан үөрэн-көтөн чабыллыа, ордук эһэтинэн кыыллар, айылга туһунан кинигэлэри көрөрүн, ааһарын сөбүлүүрү. Кыратыгар санаторнай дьаһыла-саадка, онтон 2 Н-дээх «Кустук» оё саадыгар сылдыбыта. Дегсадка барарыгар хаһан да кынгыйдаабат, үөрүүтүн кытта хомунан бараар. Иитэччилэр олус убаастыыра, элбэх доһордооһо-атастааба. Саша кини интэриэстээх, актыыбынай, булугас өйдөөх, талааннаах буолан оё-саад бары мөһүбүтүлэригэр, ырыбаа-үтүкүгүз актыыбынайдык кыттыра.

Сашок физическыяхтаах, доруубай оё этэ. «Ульбка» оё цирковой студия дьарыктаммыта. Салайаачыта Мария Алексеевна «акробатика» уонна иһитигэр күүстээх, артистичнай, көмө кыһит» дьин хайгыыра биһиги сүрэхпитин үөрдэрэ. «Мамонтенко-2009» юбилейнай фестивалга ситиһилээхтик кыттан үөрүүтү үксээбитэ. Маны таһынан сүүрэрин-көтөрүн, мас тардыһарын, футбольлуруун наһаа сөбүлүүрү. Оёбуут саас НСОПШ-1 футболнай хонуутугар сүүрэ-көтө сылдьан, эбээтэ аһан иһэрин көрөн үөрэн-көтөн, кини туттан бороота көмүскээччи буолан турар өйбөр-саабабар, хараклар бу баар. Дегсадыгар «Сонор» оонньууга, хоһонуу уоран ааһыгы акыйыһылаах буолан дипломуун, вымпелын тулпунан, үөрэн чабыллы-анкээбитэ.

Оёбуут дьыбэ кириэн кэллэбинэ бэл дьибит сырдыгыра дьылгыта, бары сэргэхсийэ түһэрбит. Хоһоон үөрэтэрин, ааһарын сөбүлүүрү. Дегсадка хоһоон үөрэтэрэ бири-дэхтэринэ дьитигэр, суолу быһа хатылаан тиийэрэ, эбээтинэн атын хоһооннору кинигэтэн була-була үөрэтэрэ. Оёбууту үөрэтэрин наһаа бабарара, санын воскресяни оёбула үөрэнэн баран сүргэтэ көтөһүлэн, сөбүлэн бүтэһик кизитигэр дьирэ бэлэмнээмитэ, учу-улаа бизирбит заданиетын барытын толорон, кинигэ бөбө аахпыт. Ол барыта хомойох иһин туолбата, күн сириң сылааһын, кэрэтин, үөрүүтүн ситэ билбээччи барбыта наһаа дакыһылаах, хомотолоох.

Ылар сүл, кутурбан сүл, күн аайы оёбуутун, көмүс чыычаахпыт санаабатта күмүтүт суох. Туох барыта тапталлаах оёбуутун, Сашогу санатар, бириг дегсадка кэлэр-барар суолбут, сөбүлүүр мааһаһыннара, дегсада, бири саастаах оёолоро, таптаан ааһар кинигэлэрэ, оонньуурдарыа... Хайдах да төнүнэрэр кыһахпыт суобуттан харастан харах эрээруунан суунабыт. Хайыыр да кынах суох. Дьылба хаан ыһааҕа ыарахан да буолар эбит. Күн аайы дуһа аймаһыта, сүрэх аһан бирибэт ырыыта. Сашок күт аны хаһан да биһиэхэ миһэр-дэбэтинэн кириэн кэлбэт, хаһан да илин туһунан хаамсыбаппыт дьитээххэ, хайдах да кини сөбүлэспэт, өйүгэр барбарат. Үйбиг-саасыт тухары, тыһынаахпыт тухары тапталлаах оёбуут Сашок биһиги сүрэхпитигэр дуһабытыгар өрүү тыһынаах, хаһан да оёбуутун умнуохтук суоҕа, таптыы, ахта-саныы сылды-ыахпыт.

Биһиги оёбуутун, сизэммитин, көмүс чыычаахпыт Сашогу сүтэрбиты арахан сылыбытыгар, кутурбанаах күннэрбитигэр күс-көмө, өйбөбүл буолбут, сүбэ-ама бирибэт чугас дьоммутугар, аймахтарбытыгар, доһотторбутугар, коллегаларбытыгар дьирин махталбытын тиэрдэбит. Хаһан да өлүү-сүтүү эһигидьибитигэр кирибэтин, этэнгэ дьоллоохтук олорор. Төрөппүттэргэ этиэхпит этэ, хаһан да туора доңго оёбуутун эрэнэн, итэ-бэйэн ыһытыман.

Ийэтэ, аҕата, эбэтэ, эһэтэ, биригэ төрөөбүттэрэ

Оёбуут, ырааппыт курдук саныыр күндү киһибит Сашок бу орто доһудтан баара эр 7 сааһыгар олус хомотолоохтук барыта бу дьыл бэс ыйын 29 күнүгэр 1 сылын туолар.

Саша Елизавета Ивановна, Николай Владимирович Кимнэр бастакы, күтүлүлээх сизинэн 2002 с. кулун тутар 9 күнүгэр күн сириң көрбүтэ.

Кыра эрдэтигэр лоп-бааччы, көрсүө-сэмэй буола улаатан испитэ. Эрдэ аахпыт, ахсааны холкутук эбэр-көбүрүтэр этэ. Оёбуулаҕа үөрэн барарын үөрэ-долгуйахтастытэ. Саша айылбаны олус сөбүлүүрү. Кылылары, балыктары, көтөрү-сүүрү барт интэриэһигэрэн кэпсирэ, ыйыталаһара. Уол оё буолан техниканы билэ-көрө саһыра. Маассыналар маркараларын үксүлэрин билэрэ.

Партизанна олоһор кэмизгэр биһиэхэ үгүстүк сылдыра. Оёолорум ырааттарың

курдук көрөр-истэр этилэр. Сашок бэйэтэ да биһигини чугастык ылыммыта. Хаһан да халпырыстаммат, улахан оё курдук сылдыра. Ыра санаата кини сөбүлүүрү олус үчүгэй этэ. Күндү оёбууту ачуу олунду ачытты. Саша Ким 29 күнүгэр 1 сылын туопар.

Сашаны хаһан да оёолору кытта этиһэ-охсуһа, үөхсэ, дьэбэлэнэ сылдырын өйдөөбөппүн. Улахан да, кыра оёолору кытта улпсай тылы була охсон кэпсэтэн, оонньоон барааччы.

Сашок төһө да кып-кылгас олоһу олорон аастар, биһиэхэ үтүө өйдөбүлү хаалларда. Кутуруук ахтан-санаан ааһыахпыт. Кини ситэ олоһо ботох олоһун бырааттара, баһыстара саһыахтара. Саша тапталлаах эбээтигэр Елизавета Ивановнага, эһээтигэр Николай Владимировичка, ийитигэр, аҕатыгар Елена Николаевнага, Евгений Михайловичка, убайыгар Андрей Николаевичка эрэгини эр курдугаммытын тиэрдэбит. Тулуурдаах буолун!

Күндү Сашок, эн биһиги дуһабытыгар, өйбүтүгэр-санаабытыгар мэлдьи тыһынаахкын.

Тетяна Анна Иннокентьевна, оёолоро

Күндү кэргэним, аҕабыт, эһээбит, аймахпыт, тыыл, үлэ ветерана Тихонов Петр Михайлович Улуу Кыһыны 65 сылын көрсөн баран үһүн, ыарахан ырыһыттан күн сириттэн барбыта бу дьыл бэс ыйын 21 күнүгэр 40 хонуга туолбуга.

Күндү киһибит 1926 сыллаахха Модука төрөөбүтэ. Аҕата Тихонов Михаил Петрович — Мөөһүйэ, идэтинэн ветеринар, ийэтэ Кутукова Евдокия Григорьевна. Кинилэр икки уол уонна бири кыыс оёлоохтор. Аҕалара Михаил Петрович Аҕа дойдуга уоттаах сэриитин кытылааба. Бүтүрү сэрии саҕана 15-тээх уол эбит. Бири дойдуга ахтарын кытта сэрии кэми-нээһи аар олус, сыныһылаах суох үлэни, тоңору, ачыктыыры барытын билбитэ. Улаатан эрэр оубуру уол оё сааһын билбээччи сэрии кэмизгэр улахан киһи оубуругар кирибэтэ. Ол саҕана тракторы ыһтарга аҕа табаарына, уопуттаах механизатор Олесов Лев Иннокентьевич үөрэппит. Техникага үлэтиги илин тиийбэт буолан, 17 саастааҕар оёбуулаҕа үөрэнэ сырытабына, 1943 с. Дьокуускай куоракка трактористтар курстарыгар үөрэттэрэ ыһталлар. Үөрэтин бүтэрэн Намнаабы АТС-ка үлэбэ кирибит. Ол кыра Хаммабаата, Никольскайга, Модукаприщенин, онтон трактористынан үлэбэбит. Дьоһуурдаах уонна үлэбэ кыһамнылаах сэмэй уолу аны комбайнердар курстарыгар ыһыттылар. Ити дьалары баһыһа-аһыттан Нам оройуонун бааһыналарыгар 1957 с. дьылы хонуу хараабыһынан өлгөм бурдук үүнүүтүн хомуйбут. 1954 сыл оройуон бири бастың механизаторын ааһын иҥэрэппэр, ити сыл коммунистическай партия чилиээн буолар. Араас муһнахтарга сылдьан «Сельхозтехника» тэриптэтэ саһы саидыгар элбэх этилири туруорсубута, олоһу олоххо киллэрэргэ бары сатабылын, дьоһурун уурбута. Ончолорго «Сельхозтехника» тэриптэтэ оройуонна ыһырыһан-ыһагынан бири кыһахтаах тэриптэтэ этэ. Хоһуну үлэтигэр техника эйгэтин толору баһылаан өссө слесарь, токарь, плотник, столяр идэлэринэн ситиһилээхтик үлэстэн пенсияга тахсар. Пенсиялаахпын дьин биэр куустан олоһо «Сельхозтехника» тэриптэтин араас үлэтигэр үлэтири. «Бүтүрү туттар слесарнай станог ханник баарар техника алдыаммыт деталын өрөмүөнүүргэ өргө дьирисулуспаабыта. Кыһбарон оһуулаах техника деталларын кини эрз сатаан онороро, чочуйара. Ханник да техника үүнүк тохтон турбатын туһугар тус бэйэтин сыныһылаан аахсыбакка туран станогар үлэтири. Эбизин үксүгэр төрөппүт кыргыттары таһан аһаталлара, наада буолларына туһун өргө дьирэ станогар турара. Үлэтин миһэттигэр доруубуята олох мөлөөбүтүн кэнээ биригэ кэлбэт буолбута», — дьин биригэ үлэбэтэ табаарына дьирин ытыктыбыһынан ахталлар. Наставника быһыһынан элбэх дээр механизатордары дьитэр ийэҕэ, чөл олоһу үлүһүтэ, олоһоругар-дыһахтарыгар сүбэ-ама биригэрэ, тус олоһун холобур буолбута. Сааһын тухары тири кытта тиһин бэтэрэнэн дьыала

буолбатах, бу үлэбэ киһи бары үтүө хаачыстыба барыта түмүлүүбүтүн Петр Михайловичка көрөбүт: дулуурдаах, тулуурдаах буолуучу, эпит тыга туруу, үтүө доһор, дьиз кэргэнгэ эрлээх эркин, тапталлаах төрөппүт, эйбэс эһэ, онтон да киһи кэрэмэһин элбэһи этиэххэ өйдөбүтү.

Улааһа, энкилэ суох, таһаарылаах үлэтири райком, райсовет, үлэбэбит тэриптэлэрэ бирибэт элбэх хайбабыл, махтан суруктара туолууллар.

Мөөһүйэни саһаары 1948 сыл Куликина Анна Ивановна ыал буолаллар. 4 кыыс оёлоохтор, бары үөрэхтээх, дьон-сэргэ ытыктыыр доһо буолан Нам улуунуттан ыраппакка быр-бааччы ыал буолан олоһолор, үлэлиилэр. Сиз олоһор эһэлэрин үтүө аатын ааттар-санатар үтүө дьон тахсахтар дьон эрэнэбит. Биһиги Бүтүрүбүт, аҕабыт, кэргэним, эһээбит сырдык мессүөнэ, олоһорту олоһу, үлэбэ халбанаабат, истин сыйыһана, кэрэмэһи барыбыт өйбүтүгэр-санаабытыгар өрүү үтүө өйдөбүл буолан сөнгөн сылдыһа, үтүө аата умнулуу суоҕа.

Кэргэнэ Ааныс, кыргыттары, күтүөттэрэ, сизинэрэ, чугас аймахтары, Кутуковтар

СЫРДЫК МЭССҮӨНҮНҮ ХАҺАН ДА УМНУОХПУТ СУОҕА

Дьылба хаан ыһааҕа олус хабыр, кытаанах буолар эбит. Элбэһи эрэннэрэр кэскиллээх оёбутун Макитов Степан Иннокентьевичи сидиң санаалаах эдэр дьон күн сириттэн мартырдара бу сүл бэс ыйын 22 күнүгэр бири сылын туолба.

Степа 1981 с. олунуу 20 күнүгэр Нам улуунун Хатырык нэһилигэр Макитовтар дьэс кэргэттэригэр төрүү оёолон төрөөн күн сириң көрбүтэ. Оёбуулаһун бүтэрээт, баһарар идэтинэн суоллар үөрэбин ситиһилээхтик бүтэрбитэ. Тапталлаах оёбуут биһигини кытта ыһыты-туойа, үөрэ-көтө, үлэһи-хамсыы олоһорбута. Ол хара дьыдаах бэс ыйын 22 күнүгэр сарсыарда күлүгүэн эдэр дьон хааннаах иһиттигэр Степаны сырдык тыһынабытыбыта. Онтон ыһааһына ыһа, ыһырык түлү курдук күннэр саһаламмытара. Соһуңмута да бэрт, сүрэхпитин уолуппуга, улаханник уйадыһыта.

Степа дьоллоох оё сааһа Маймабаа ааһыта. Кыра эрдэтигэр техникага сыстаҕас буола улааппыта. Ол курдук сөбүлүүр идэтин суолларын Маймаба дьаһапатыгар аҕа баһыһылаах үлэһи сылдырдыаҕас, эдэр кыһахтаах эдэр. Кини айылбаттан элбээччи, сымнаҕас, көрүүгү аргыстаах буолан, дьон-сэргэни кытта улпсай тылы була. Биһиги Степаны ханник да үлэттэн толлон турбат, ханна да үлэбэтэ сирдэрбэт этэ, үөрэххэ кирибэтин барытын ситиһилээхтик түмүктүүрү, суолларын таһынан осомеһторун, газооператор, предприниматель идэлэрин иҥэриммитэ. Өссө да элбэһи ситиһэр санаалаах, баһалаах этэ.

Таһара баар дьитлэрэ кыргытты быһыһылаах. Туох да айыта-харата суох буолан, олоһоо сириң булбаа этэ. Степа оһону кытта оё, кыргыһаһы кытта кыргыһаҕас, эдэр кыһахтаах эдэр. Хаһан да аймахтарың, биригэ үөрэммит, үксээбит доһотторун, табаарыстарын тыһырын быһа гыммат майгылаах. Ол да иһин, бүтүн бөһүөлүк дьонно, табаарыстары олоһу курутуунан туран, бары кэлэн тийэх суолугар ааһарыттыра. Хайа күн Степанытын сүтэрэхпиттэн көмүс үнүсүөн кистээхпиттигэр дьирэ элбэх аймахтык, ветеранарбыт, доһо-сэргэтэ араас субэлэрэ, биһиги дьиз кэргэнгэ сүтүкүтүн буларбытыгар эрли үөскээтэллэрэ, санаабытын көтөһөлөрө.

Ыарахан күннэрбитигэр чугас буолбут бары дьоммутугар-сэргэбитигэр тыһынан кыһаһа тэриптэтэ барба махталбытын этэбит. Бука бары дьоллоох, доруубай буолун. Манник ыарахан сүтүк хаһан да тахсыбатын! Бар дьон бэйэ-бэйэбитин харыстыабын. Кини бу орто дойдуга олус кылгастык кэлэн барарын өйдүүсүң. Тапталлаах олоһу, Степа, сырдык мессүөнэ өйбүтүтэн хаһан да сүтүө суоҕа.

Ийэтэ, аҕата, убаһа, саһаа, эдэһи, балыллара, күтүөттэрэ, племяниктара Дуолан уонна Саһааһа, бары аймахтары Намтан, Кэбээтигэн, Маһатан, Дьокуускайтан

КӨМӨҕӨ ҮНҮҮРҮҮ СУРУК

Ылбаҕай ырыба ылламмыт, хомоҕой хоһоонно хойууллубут, кэрэ айылҕалаах Эңсиэли хочотун илин энэригэр сытар II Хомустаах нэһилиэгэ быйылгы 2010 сыллаах халаан уутугар бүүс-бүтүннүү барда.

Дьон үйэлэрин-саастарын тухары муступ баайа-дуола, хаһаайыстыбата олорчу ууга былдыһана, сорохтор ытыстарын соттон, сирхалаан икки ардыгар хааллылар. Бизрэктер алдынаннар, көмүөл мууһа көтөһүллэн тахсан, дьылэри-уоттары барытын дьукку сотон барбатаһар таһара махтал!

Биһиги, II хомустаахтар, сылын аайы сааскы халаан уутугар бардыбыт ини, барбатыбыт ини, манник улахан ууну ытык кырдыа-аҕастарбыт сэнэнэриттэн эрэ истэн удумаҕалар буоларбыт.

1931 сыллаахха саха национальнай геройа, бартыһаан Дьөгүөрөптуттарбыт кырдыаҕас оёулаһыт бу халаан уутуган улаханник эмсэбэлээтэ. 80 сыл анараа өттүгэр тулууллубут оёулаһы уылбыта — түннүктэрэ оһоһон, муосталара күөрэ-ланкы барыталаан, сорох мастара устугалаан, бэйэтэ да эмэхтибит дьиз аһылаах турар. Сага оёулаһыт, кырата 3-4 сыһынан кириэ, оһоһа дьылы син бири эргэ оёулаһа үөрэх тиһигин быспака үлэлирибит наада.

Нэһилиэкпит бири баар-суох үөрэһин кыһатын чөлүтүр түһэрэргэ, «Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ» диһиллэрини, аһыныгас санаалаах айыы хаан аймахтара, көмүскэс санаалаах күн улуһун дьонноро көмөлүхөхтөрө дьин бигэ эрлээхпит.

Е.П. Сивцев аатынан II Хомустаах орто оёулаһын коллектива

Адрес: 678384, РС(Я), Намский улус с. Хатас, ул. Молодежная, 12.
Реквизиттэр:
ИНН 1417006511
КПП 141701001
ГРКЦ НБ по РС(Я) Банка России г. Якутск л/с 55099017035
р/с 40204810900000000436
БИК 0409805001
Получатель: МОУ «2 Хомустахская СОШ им. Е.П. Сивцева» Муниципального образования «Намский улус» Республики Саха (Якутия).

МАХТАНАБЫН

Мин, Овчинникова Розалия Спиридоновна, кырдыаҕастар дьылэрин олоһоо, биһиги медикпыт Жиркова Анна Саввична махтал тылларты этиэхпин баһарабын.

Анна Саввична кырдыаҕастар дьылэригэр 1999 сылтан фельдшеринэн үтүө суобастаахтык үлэһи сылдыр. Дьонго сыйыһана, үлэтигэр мэлдьи бэринилээх, көрөн-истэн, бириэмэтигэр ыраастары аһалан көрдөрөр. Киһи быһытынан эйбэс, кырдыаһы кытта кырдыаһа, 40-тан тахса сүл баһыһыта үлэбэтит уолуга да туһанырар. Ис сүрэхпиттэн ээрдэлээхпин баһарабын социальнай харалта ырааһынныһынан, интернат 15 сыллаах үбүлүүһүн уонна медиктэр күннэринэн.

Күндү киһибитигэр, манан халааттаах ааннаһытыгар, улус бочуоттаах гражданиныгар, доруубуһа харыстабытын туйгунугар Анна Саввична туйгун доруубуһаны, куруук үөрэ-көтө сырыт, дьиз кэргэнин этэнгэ буоллун, дьоннорун, сизинэриң тапталларын этэнгэ олоһор дьин алгыһын аһыһың.

Р.С. ОВЧИННИКОВА, интернат дьэс олоһоо, «Үлэ Кыһыл Знамята» уордан кавалера, Жуков, Ленин мэтээллэрин хаһаайына

Ытыктыр, тапталлаах убайытыгар, сизэммит Максим Дмитриевич Соловьевка, кини оёолоругар кэргэнэ, ийэлэрэ **СОЛОВЬЕВА**

Евдокия Константиновна ыарахан ырыһыттан күн сириттэн барытын дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын үлэстэбит. **Тайын Д.Ф. Винокуров дьиз кэргэнэ, Макаровтар, Милотиннар**

Е.С. Сивцев-Таллан Бүрэ аатынан Бөтүң орто оёулаһын коллектива оёулаһа үлэтигэр, физкультурочууларыгар Егор Константиновичка, завуч Нина Никитична тапталлаах эдэһийдэрэ **СОЛОВЬЕВА**

Евдокия Константиновна ыалдыан өлбүтүнэн дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит. **Оёула коллектива**

Күндүтүк саныыр, убаастыыр, биригэ алтыһар табаарыспытыгар, «Арылы» түмүк активниһыгар Ольга Георгиевна Аргуновага, оёолоругар, сизинэригэр таһыры ийэтэ, эбээ-лэрэ, хос-эбээлэрэ, үлэ, тыыл ветерана **СЛЕПЦОВА**

Евдокия Алексеевна уһун, ыарахан ырыһыттан олоһон барытыгар дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. **«Арылы» түмүсү**

Убаастыыр күтүөлүтүгэр Иннокентий Павловичка, балтыгар Татьяна Иннокентьевнага, Костяга, Лизага, сиз балтыгар Ньюруянага, сиз быраатыгар Ильяга таһыыр кэргэнэ, эдэһийдэрэ **КОНОНОВА-ПЕТРОВА**

Татьяна Васильевна уһун, ыарахан ырыһыттан өлбүтүнэн дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. **Необуоттар, Васильевтар**

Биригэ үөрэммит доһорбутугар Дьяконов Владимир Николаевичка таһыры ийэтэ **БОРИСОВА**

Августина Алексеевна ыарахан ырыһыттан күн сириттэн барытын дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. **Биригэ үөрэммит доһотторун 1987 с. ыһыт.**

Е.С. Сивцев-Таллан Бүрэ аатынан Бөтүң орто оёулаһын коллектива оёулаһа үлэтигэр Петрова Татьяна Иннокентьевнага тапталлаах эдэһийэ **ПЕТРОВА**

Татьяна Васильевна ыалдыан өлбүтүнэн дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит. **Оёула коллектива**

Күндү ветерана, Никольскай олоһоо **СЫСОЛЯТИН**

Алексей Никонович ыарахан ырыһыттан өлбүтүнэн дьирин дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. **Кэргэнэ, оёолоро, сизинэрэ, күтүөттэрэ, кийиттэрэ**

Ытыктыр кырдыаҕас убайыт, таһыит, үлэ, тыыл ветерана, нэһилиэк ытык кийитэ, Никольскай олоһоо **СЫСОЛЯТИН**

Алексей Никонович ыарахан ырыһыттан күн сириттэн барытын күндү саһаһытыгар Татьяна Ивановнага, оёолоругар Лизага, Тоняга, Алексейга, Ганяга кийиттиригэр, күтүөттэригэр, сизинэригэр, бары чугас аймахтарыгар дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. **Намтан Дьяконова А.С., Никольскайтан Эверстовтар, II Хомустаахтан Петуховтар, Хамабааттан Мальцевтар, Охлопковтар, Намтан Барамыгиннар**

Тапталлаах күтүөлүтү, үлэ ветерана, Никольскай олоһоо **СЫСОЛЯТИН**

Алексей Никонович уһун, ыарахан ырыһыттан олоһон туораабытынан бары аймахтарыгар, билэр дьоммутугар дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. **Бережневтар**

Никольскай олоһоо, тыыл, үлэ ветерана, Никольскай нэһилиэгин бочуоттаах гражданина **СЫСОЛЯТИН**

Алексей Никонович 81 сааһыгар уһун, ыарахан ырыһыттан олоһон туораабытынан кини кэргэниттэр Бережнев Татьяна Ивановнага, Бережнев Иван Ивановичка, оёолоругар, сизинэригэр дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит. **«Никольскай нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, депуаттара**

Е.П. Сивцев аатынан II Хомустаах орто оёулаһын администрацията, профкома, коллектива улустуулаах үөрэх управлениетин начальнигар Дьяконова Венера Никитичнага, кини дьиз кэргэниттэр, бары аймахтарыгар тапталлаах ийэлэрэ, үлэ, тыыл ветерана **КОЛЕСОВА**

Екатерина Петровна ыарахан ырыһыттан олоһон туораабытынан дьирин кутурбаммытын тиэрдэбит.

Продаю «Мицубиси-Миника» 2005 г., б/п, растаможка - март 2010 г., дв. V-0,7, пять дверей, цвет серый, литые, новая резина + комплект летний. Цена — 230 т.р. Торг. **Тел. 89248663272, 89142684582**

PDF Compressor Free Version